

Dr. Marczell Mihály:

KARÁCSONY ünnepe: II. nap (dec.26.): Szent István vértanú

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

11. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	5
A/ rész: Az ünnep jellegéből levont általános gondolatok fejtegetése.....	5
Különálló beszédek	5
a) alcsoport: Karácsony ünnepének visszhangja	5
1. beszéd: A betlehemi éjszaka második virradója	5
2. beszéd: A második nap virradó hajnala.....	6
3. beszéd: Lehet-e Betlehem az ember lelke?.....	6
4. beszéd: Az igaz „mesevilág”	7
5. beszéd: A túlsapongó képzelet valósága.....	8
6. beszéd: Az Örök és a változó.....	8
7. beszéd: Karácsony átalakít	9
8. beszéd: A törölhetetlen isteni nyomok	9
9. beszéd: Gyenge gyermek – erős ember	9
10. beszéd: PAX	11
11. beszéd: „Rendeltetik minden...”	11
12. beszéd: Mindig isteni küldetéssel!	13
13. beszéd: Földi születés – égi születés	13
15. beszéd: Rejtett marad-e az Isten?.....	15
1. beszéd: Az összeírt nemzedék	15
2. beszéd: Karácsony estjének visszfénye.....	15
1. beszéd: Az ember felelete.....	16
2. beszéd: A szerető életáldozat.....	16
3. beszéd: Angyalok éneke – gonoszok követése	16
4. beszéd: Első vértanúk Betlehem közelében.....	16
5. beszéd: Az igazi diakónus.....	17
6. beszéd: Az ellentétes táborok népe	17
7. beszéd: Békesség.....	17
8. beszéd: A beszédes kövek	17
Beszédláncok.....	17
b) alcsoport: Szent István diakónus áldozata	17
I. beszédlánc címe: Az Úr lekötelezettjei.....	17
1. beszéd: Ábrahám utódai	17
2. beszéd: Jákob nemzetsége	18
3. beszéd: Próféták vezetettjei	18
4. beszéd: Az igazság várományosai.....	19
II. beszédlánc címe: Az Úr keze a „választott nép” történetében	19
1. beszéd: Szól Ábrahámnak.....	19
2. beszéd: Szól Mózesnek	19
3. beszéd: Szól Salamonnak	20
4. beszéd: Szól Egyszülöttjének ajkán	20
III. beszédlánc címe: „Az ég az én székem”	20
1. beszéd: A szövetség sátora	20
2. beszéd: Salamon temploma	21
3. beszéd: A mi falusi templomunk	21
4. beszéd: A mi lélekszentélyünk.....	21
IV. beszédlánc címe: „A kemény ember”	22
1. beszéd: Az „Igazi” szolgájának a lelke	22
2. beszéd: A bölcsesség hordozója.....	22
3. beszéd: A hűség Hűségese.....	23
4. beszéd: Előtte tártak az ég kapui.....	23
V. beszédlánc címe: Szent István vértanú ünnepe	24

B/rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek	24
1. (Introitus) beszéd: A gonoszok együttese.....	24
2. (Introitus) beszéd: De kik a boldogok?	25
1. (Oratio) beszéd: Az ellenszeregetet kérem.....	25
1. (Graduale) beszéd: Gonosz ellen: erőm az Úr!	25
2. (Graduale) beszéd: Már a földön is.....	26
1. (Offertorium) beszéd: Az Úr szolgálóinak jegyei	26
2. (Offertorium) beszéd: Mit hagy itt a hazatérő?.....	26
2. (Communio) beszéd: A Mesterhez kiált a lelkem.....	27
1. (Postcommunio) beszéd: Legyen erős a lelkem.....	27
B/rész – b/csoportja: a napi Evangéliumra épített beszédek	27
Különálló beszédek	27
1. beszéd: Isten szeretete – ember kegyetlensége	27
2. beszéd: De kié az utolsó szó?.....	28
3. beszéd: Isten állandóan kopogtat	28
4. beszéd: Ki küldi a prófétákat?	29
5. beszéd: Kik értelmezik az Írást?	29
6. beszéd: Az isteni követek	29
7. beszéd: Az Isten közelségének fokozatai.....	30
8. beszéd: Az Úr követeinek hivatása	30
(Kissé kidolgozottabb változat:).....	30
9. beszéd: Milyen a követek fogadása?.....	31
10. beszéd: A próféták sorsa.....	31
11. beszéd: Az áldozatok áldozata	31
12. beszéd: Az Isten szavának az ereje.....	32
13. beszéd: Az isteni ítélet eredménye	32
14. beszéd: Meddig nehéz az Isten karja?.....	32
I. beszédlánc címe: Az Úr kezének műve	33
1. beszéd: A teremtő Isten – a jóság szórója.....	33
2. beszéd: A tanító Isten – a jóság ismertetője.....	33
3. beszéd: A büntető Isten – a jóság szorgalmazója.....	34
4. beszéd: A megbocsátó Isten – a jóság feltárója.....	34
5. beszéd: A megszentelő Isten – a jóság túlárasztója.....	34
6. beszéd: A megdicsőítő Isten – a jóság örök szórója.....	34
II. beszédlánc címe: A boldog ember inge.....	35
1. beszéd: A boldogság mibenléte	35
2. beszéd: Talán a vagyonos ember ruhadarabja?.....	35
3. beszéd: Talán az élvezet emberének a köntöse?	36
4. beszéd: Talán a hatalom birtoklóinak a tógája?	36
5. beszéd: Talán a szenvedésektől mentesek öltözete?	37
6. beszéd: A gyalázattal illetett Mester bíborpalástja.....	37
III. beszédlánc címe: Az emberek szembeszállása	38
1. beszéd: Az ember szellemiségének vonala.....	38
2. beszéd: A tiszta szellemek sorsa	38
3. beszéd: Az élő emberpár sorsa.....	38
4. beszéd: Babel népének sorsa.....	39
5. beszéd: Az én sorsom.....	39
6. beszéd: Az isteni hatalom érvénye.....	39
B/rész – c/csoportja: Szentlecke szövegéhez írt beszédek	40
Különálló beszédek	40
1. beszéd: Az élet hősei.....	40
2. beszéd: A „múlt” kemény frontja.....	41
3. beszéd: A szeretet paroxizmusa	42
4. beszéd: Az Úr szolgálóinak csodalátása.....	42
I. beszédlánc címe: „A viták sorsa”	43

1. beszéd: Ellentétek feszülnek.....	43
2. beszéd: Izgalmas érvek hangzanak.....	43
3. beszéd: Vádak, gyalázkodások röppenek	43
4. beszéd: Halálos ítéletek fogantatnak	43
II. beszédlánc címe: Az „ítélet” nyomán.....	43
1. beszéd: Érti a Szentlélek birtoklását.....	43
2. beszéd: Ég felé fordítja tekintetét.....	43
3. beszéd: Istent látja a megnyíló égbolton át.....	43
4. beszéd: Erőt kap a hazavágyó igaz ember	43
III. beszédlánc címe: „Noli turbare circulus nos”	44
1. beszéd: A zsinagóga tana – István tanítása.....	44
2. beszéd: A városon kívül vetendő	44
3. beszéd: Köveket reá!	44
4. beszéd: Megnyílt az ég.....	44
IV. beszédlánc címe: A bűn néma tanúja	44
1. beszéd: Saul a ruhákat őrzi	44
2. beszéd: Saul a Damaszkusz felé menő... ..	44
3. beszéd: Az Úrral találkozó.....	44
4. beszéd: Saulus – Paulus	44

Előszó

Kissé különösnek látszik, hogy liturgiánkban Karácsony örömnepét szt. István vértanú ünnepének gyászolása követi... Ezt tudomásul véve és értelmezését keresve, a következő elmélyedést ajánljuk a szónoknak. – **A/ részben** először a karácsonyi ünnep jellegét érintő általános beszédek tételeit lehetne szélesebben értelmeznünk és így tágítanunk. Ezek beosztása kettős létszen tartalmilag: a) először a karácsonyi gondolatok alaphangját lehetne kiélve értékelni és színezní. Ilyen irányú beszédek tömegét találjuk az előző nap útmutatásaiban. Így itt keveset közlünk. De **egybefogható** az Ég ajándékának (Krisztus Jézus született) és az ember áldozatos hálájának (szt. István haláláig áldozatos!) gondolata. Ez a módszer már belekapcsolná a „**napi ünnepet**” a karácsonyi gondolatkörbe. – A b) alcsoportnak –némileg elszakadva a karácsonyi gondolattól– maga a vértanú ünnepe kínálhat igen sok gondolatot (áldozatosság, a haláláig való kitartás, a lelkek meggyőzése, az isteni élet döntő ereje, a ruhákat őrző Saul, a düh tombolása, a halál és örök dicsőség kapcsolata stb.) Ez a gondolatcsoport azonban ismétlésbe torkollhat, mert a Szentlecke magyarázatánál újra felmerülhet, mivel ott találjuk leírva a vértanú halálát. – A **B/ rész – a/ alatti** csoportja a „kis liturgia” szövegeire hoz gondolatokat, a **B/ rész – b/ csoportja** a napi Evangéliumhoz fűz tételeket. Végül a **B/ rész – c/ csoportja** a napi Szentleckét fejtegeti. – De bármilyen területről merítünk, minden alkalommal éljen bennünk a gondolat: Karácsony örömhangulatában élünk, és így a diadalmas optimizmus csendüljön a lélek húrjain. – ássuk most ezeket a részeket és alcsoportokat sorjában, egyenként.

* * *

A/ rész: Az ünnep jellegéből levont általános gondolatok fejtegetése

Különálló beszédek

a) alcsoport: Karácsony ünnepének visszhangja

Itt tehát folytatást nyer a Karácsony színezése.

1. beszéd: A betlehemi éjszaka második virradója (Erkölsi beszéd: Betlehem áldozatosai)

Bev.: Fény és égi melódia az első éjszakáé, áldozatos gondoskodás a következő napoké. Ezért hangzik diadalmasan a szent éjszaka angyala: „Hirtelen nagy mennyei sereg vette körül az angyalt. Dicséretet énekelnek az Istennek: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarátú embereknek” (Lk 2, 13-14). De ugyancsak öröm a csillagjelenés, amelynek megindító útmutatása után áldozatra nyílik a bölcsök tarisznyája. „Amint megpillantották a csillagot, igen megörültek. A házba lépve, ott látták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva hódoltak neki. Aztán fölnyitották kincsesládájukat és ajándékot adtak neki: aranyat, tömjént, mirhát” (Mt 2,10-11). – Itt már hódol a pásztor, ajándékot hozó király, kinek megjelenésében állandó kísérő: az áldozat, ami bent is megfigyelhető... Kik mondhatók a Szent Családban áldozatosoknak?

1. A legáldozatosabb emberszemély: Szűz Mária, az Isten Anyja.

a) Isten akarata az élete. Így áldozatos odahajlás a felelete: „Az Úr szolgáló leánya vagyok: történéjék velem szavaid szerint” (Lk 1,38).

b) Áldozatos vállalkozás a jellemvonása. – Angyal a hívó, ő a behódoló. Az ő életdala így cseng: „Magasztalja lelkem az Urat, és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben. Hiszen tekintetre méltatta alázaatos szolgáló leányát: lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék” (Lk 1,46-48).

2. Áldozatos hérosz-nép az életet szeretetteljesen felajánlók szent serege.

a) Isten törvénye szerint élők. Ez egyetemes áldozat. „...az Úr törvényében leli kedvét, s éjjel-nappal eszében forgatja törvényét!” (Zsolt. 1,2).

b) Isten törvényének életet áldozók. Ez a kivételes. Ez a véráldozat. „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, aki életét adja barátaiért” (Jn 15,13). – És mi mik vagyunk? Diakónusok vagyunk a szeretet szolgálatában.

Bef.: Jól illik ide tehát – a vértanú diakónus ünnepe. Ezért jelenik meg közvetlenül Karácsony után a mártír diakónus alakja, hogy az életáldozat szentségére figyeljen a föld embere.

2. beszéd: A második nap virradó hajnala

(Misztikus beszéd: A Gyermek jelenlétének ereje)

Bev.: Égi fények eltűntek... Angyaldalok elnémultak... Ez a dolgok rendje... Az események peregnek és az idő sodródásában hullámoznak... De kérdéssé válik: mi maradt meg nekünk? Mi maradt meg a csillogó éjszakából? De ez a kérdés az igazi Betlehemre is vonatkozhat és ott is vizsgálható: milyen hajnalra virradt a Szent Család együttese?

1. Lobogott a „Szent Család” szeretet tüze.

A betlehemi otthon a hármasan álló család egysége maradt.

a) Szent József. A családfő. – Áldozatosan gondoskodó és védő. Ezért is indítja tette az Úr anyyala mondván: „Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, és menekülj Egyiptomba! Maradj ott, amíg nem figyelmeztettek, mert Heródes keresi a gyermeket és meg akarja ölni” (Mt 2,13). Étel szerez, utat készít és gondoskodással fáradozik.

b) A Szűz Anya. Az égi Király anyja. – Ő az, aki a teljes kegyelem birtokában az égi titkok ismerője. Róla szól az Írás: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van. (Áldottabb vagy te minden asszonynál)” (Lk 1,28). De egyúttal az Istent bírás boldog élvezője. Ezért zengi ihletett dallal: „Magasztalja lelkem az Urat, és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben. Hiszen tekintetre méltatta alázatos szolgáló leányát: lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék” (Lk 1,46-48).

c) Az isteni Gyermek. Az Ég a földre szállt... És a föld az Ég tudatos hordozójává válik. Velünk él és marad az Úr! Róla szól és áll az Isten üzenete: „Íme a szűz méhében fogan, és fiút szül, és Emmánuelnek fogják hívni”. Ez azt jelenti: Velünk az Isten” (Mt 1,23-24).

2. Fellobbant a betlehemi Kisded imadásának tüze.

Az életadvent befejezést talált és a megérkezés beteljesedett. – De hogyan felel erre az ember?

a) A „látók” látnak, hisznek és boldogok. Ezek a pásztorok és a hozzájuk hasonló egyszerű lelkek.

b) A „hallók” alkotják a második csoportot. Ez a hívők serege. Róluk szól a Mester: „Boldogabb, aki hallgatja és megőrzi Isten ígését” (Lk 11,28). Ezek lélekkincese a hit (pl. a napkeleti bölcsek, akik a csodás látásnak, az Írásnak és magyarázatának hisznek).

c) Az „áldozatot hozók” alkotják a harmadik csoportot. – Kik ezek? Akik lelkük sugallatára ajándékot visznek az isteni Kisdednek (lélekajándékok vitele fejtegetendő!).

Bef.: Lélektüzek lettek a pásztortüzek! Ez az égi kinyilatkoztatás folytatása, és így az isteni életben előregondolt érvényesülés.

3. beszéd: Lehet-e Betlehem az ember lelke?

(Misztikus beszéd: Bennünk is megszületik Krisztus)

Bev.: Vajon csak a betlehemi istálló várta és fogadhatta be az Üdvözítőt? – Az egész emberiségnek ez a várva várt Karácsonya, de kérdés marad: vajon rám nézve mit jelent a Karácsony est csodavilága?

1. Én is vártam.

Annyi bizonyos, hogy én is a várakozó emberiség tagja vagyok. Én is kiálthatok a prófétával: „Vajha szétszakítanád az egeket és leszálnál...” (Iz.64,1).

a) Gyerekes ajándékvárással várom-e? Ez a naiv gyermekek csoda- és ajándékvárása, és ihletett szent szépsége. Csak rajta! Tegyétek mindig szentté a gyermeklelket, mert várva várja a kis Jézus küldeményét! Ez a szent igazság isteni igazság, mert a követői és parancsainak végrehajtói – a szerető szívek.

b) Férfias lélekszentéllyel várom-e? – Ez már a felnőtt ember igazi Isten várása. És valóban átalakulás, Jézus lelkéhez való idomulás (pl. adventi szentgyónás; szt. János böjtös és önmegtágadó lelke). Ehhez azonban olyan „léleköltözék” kell, aminőről az Írás beszél mondván: „János teveszőrből készült ruhát viselt, csípője körül pedig bőrövet...” (Mt 3,4). – Aki azután így várja az Urat, annak lélekkapuján kopogtat az Úr.

2. Én is kaptam.

Égi Atyánk ígérete a Mester megérkezése, és emberi vágyaim teljesülése az Úr leereszkedése.

Mindenki veheti, én is vettem! – És hogyan ment ez végbe?

a) Otthont készített az adventi lélektisztulás útján. Rólunk is áll ez a szent kegyelem: „Nem veszendő magból születtetek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,23). Ez az átalakulás pedig nem kevesebb, mint az emberiség lélekadventjének a beteljesülése. Az emberiség készült és kapott. – Én is készültem és vettem. Mit? Magam és családom lelki megújítását. – Velem van tehát az Úr, de dolgozom, hogy velem is maradjon. Imádkozzam így: „Maradj velünk, mert esteledik és már lemenőben van a nap” (Lk 24,29). S legyen a lelkem a Mesterhez így fűződő: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem. Amennyiben most testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem s önmagát adta értem” (Gal. 2,20).

b) Otthonomba szállt a karácsonyi áldás. Ez a Krisztussal való találkozás az isteni Kisded ajándékait hozza. – De tárgyilag mit jelent ez? A szeretet áradását, amely égből indult és bennem örvénylett s belőlem árad (színezhető: a Karácsony est szeretet lelke!). Így tehát az isteni áramkörbe kapcsolodom. Az én Karácsonyom tehát az Isten szeretetéből az Isten szeretetébe való belefoglalás.

Bef.: Lám! Amit az emberiség vett karácsonyi ajándéknak, az az én Karácsonyom ajándékává válik, és rajtam át embertestvéreim Karácsonyává is változik. – Isten Egyszülöttjét adja a világnak szeretetből, én is ezt a szent kegyet veszem szerető lélekkel és végül ennek a szeretetnek a sugárzását juttatva embertestvéreim lelkébe, gazdagítok, de gazdagodom magam is... Röviden mi ez? Az isteni Szeretet forrásának felfakadása, és az ömlően áramló szeretetnek szebb életet fakasztó csodája.

4. beszéd: Az igaz „mesevilág”

(Erkölcsi beszéd: Bizonyítja-e a lélek vágyakozása a Karácsony igazát?) (Ez a beszéd megtalálható más alakban Karácsony ünnepén is)

Bev.: Nem tudunk elszakadni a tegnapi csodaéjszaka fénycsóvjától... Fénybe vonja az életet, és azért kételkedő költők áhítozva kérdik: a valóságok világa-e ez a tündérfénysugár? Költők is kérdezzeték (Ady E.), de az ő hangjuk is csak ennyi: bárcsak igaz lenne!...

1. Bárcsak igaz lenne! –sóhajtja a költővel sokaknak serege.

Azt világosan érzi mindenki, hogy nagyon, de nagyon áhítozott ez az álomkép, és éppen azért szeretnék, ha nemcsak áhítozott álomkép lenne ez a varázslatos szépség.

a) Vagy csak a gyermeknép öröme csupán?... Azt jól tudjuk, hogy a gyermeknép képzelete színez... Ez a természete. Ezért ragadja lelkét az egekbe, ahol ezüst kocsikán száll a földre az ég ajándéka. De azt is jól tudjuk, hogy a gyermeklélek Istenhez közelebb eső világ. Az ő látása a közvetlenebb vízió világa. Ne felejtjük el a Mester szavát, amely jelzi az egekbe jutás módját: „Bizony mondom nektek: Ha meg nem változtok, és olyanok nem lesztek, mint a gyermek, nem mentek be a mennyek országába” (Mt 18,3).

b) Vagy a költők nemzedékéé talán? Őket a szépségek szolgálatára küldötte az Isten. Biztos, hogy többet és szebben látnak, mint mi. Gondolj csak Madách, Milton, Dante világára, vagy a festők remekműveire... Csak fényvetéssel látnak (képzeletük tágultabb!). Így azután életutat is mutatnak. Ha előre látnak, akkor a próféta lelkek adományából merítenek. Gondolj csak a fantázia fejedelmére, Verne Gyulára...

2. Valóban a szeretet csodavalósága –feleli a boldogok együttese.

Így tehát a gyermek és a költő mellé szegődik a hívő lélek is. – De honnét tudod mindezt? – kérdezhetnéd.

a) A kutató érznek felel a történelem. A történetet író evangélista ezt írja: „Tibériusz császár uralkodásának tizenötödik évében történt. Poncius Pilátus volt Júdea helytartója, Heródes Galileának, testvére, Fülöp, Itureának és Trakonitisz tartományak, Lizániász pedig Abiliának volt negyedes fejedelme. Annás és Kaifás voltak a főpapok. Akkor elhangzott az Úr szava Jánoshoz, Zakariás fiához a pusztaiban” (Lk 3,1-2). – Josefus Flavius a zsidó nép történetírója ezt mondja; Tacitus és Plinius ismereti a „Christiani” életét, eredetét és hitét.

b) De irataink mellett a lelkek ősi vágya, a jóság áhítozása is ezt követeli. Letörölhetetlen igazság az, hogy az ősi vágyak alapvetésben igazságot hirdetnek. Az egyes embernek felel a saját lelke, mert érzi és tudja, hogy benne megszületett a szeretet. Ne felejtse! Isten a Szeretet. Az Írás így beszél: „Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet” (1Ján. 4,8). Ahol tehát a szeretet lakik, ott az Isten a fellobbanó tűz a teremtés tényében. Minden azt mutatja és villantja: Szeretet szült engem. Az Isten erősbödő láng a Karácsony csodaéjszakáján. – Ez már az Isten közvetlen jelentkezése. De mit ad

ez nekem? Értelmet, akaratot, sőt a végnélküli felé törő emberlelket telíti, boldogítja és így élettartalommal, a Szeretet örök kapcsolódásával túlömleszti. – De kik kaphatják ezt? Akikre áll az Írás: „Hiszen mindnyájan a világosság és a nappal fiai vagyunk. Nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé” (1 Tessz. 5,5).

Bef.: A képzelet szülte meséket átható végnélküli igazság ez: Istenhez tartozunk, az Ő szent családjának gyermekei vagyunk. – És a Karácsony? Ennek a Szeretetnek az égi jelentkezése: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

5. beszéd: A túlcsapongó képzelet valósága

(Erkölcsi beszéd: Az Ige testté lett!)

Bev.: Izaiás jövendölése így szól: „Farkas és bárány majd együtt legel, oroslán és szarvasmarha szénát eszik, a kígyónak por lesz a kenyere. Nem ártanak és nem ölnek ők sehol az én szent hegyemen – Úgymond az Úr” (Iz. 65,25). Ez a jövő képének áhítozott rajza. Persze, persze nehéz igazsággá tenni a lélek vágyott rajzát, de az Isten ezzel is hangolja az ég szeretetének igényére és elfogadására az embert. – Hogyan lesz élő valósággá, nemcsak elméleti tétellé Isten közeledése?

1. Az ember álma –gyakran az Isten sugallata.

Próféták víziói, Isten kinyilatkoztatásai – álmok és megvilágosítások útján jönnek. – A karácsonyi jövőt így látja és hirdeti előre a próféta: „A nép, mely sötétben járt, nagy fényességet lát; azok számára, kik a halál árnyékának országában laknak, világosság támad” (Iz. 9,2). Majd így folytatja: Gyermekek születnek ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül, és leszen az ő neve: Csodálatos, Tanácsadó, Isten, Hős, az örökkévalóság Atyja, a béke Fejedelme” (Iz. 9,6). – Putifár álma, vagy előbb József álolmlátása szintén az Isten külön küldése... De amit a nagy próféta, Izaiás lát, az az Isten tervének előrevetítése. – Mi lesz azután a látomásokból?

2. Isten sugallatának megvalósulása – a Karácsony éjszakája.

(Pl. Dickens: „Karácsonyi ének”-ében életet változtat az álom)

a) A képzelet, vagy sugallat Isten adta erő és így Isten tervét szolgáló ajándék.

b) Az álom is lehet isteni küldött. „...az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában és így szólt: „Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, és menekülj Egyiptomba! Maradj ott, amíg nem figyelmeztetlek, mert Heródes keresi a gyermeket és meg akarja ölni” (Mt 2, 13).

Bef.: Nekünk tény és feladat a Karácsony. Az első: a szerető Isten leereszkedésének elfogadása, a másik pedig: az isteni szeretetnek a valóságos kiélése, hogy az örök életkincsként maradjon lelkünkben: az égi Szeretet csoda ajándéka.

6. beszéd: Az Örök és a változó

(Dogmatikus beszéd: Az ember élményeinek értéke)

Bev.: „Tempus imperator!” – szolgálja a halálnak. Minden eseményt az „előbb-utóbb” csoportjába kényszerít és minden jelenből múltat teremt. Így szolgálja a halált! – De kérdés marad: vajon csak feledtet-e, vagy valóban őriz és temet-e? Felelet: van örök élet világa, és van eltemetés.

1. Betlehem az örök Isten személyes jelentkezése.

Időben indul és csak emberi valóságban tartozik az időhöz. Istenségében az örökkévalóságot hordozza.

2. Betlehem igazi népe az örök Isten követője.

Időben Indulóhoz siet az ember, hogy Vele végnélküli életet éljen. Az ember is bekapcsolódik az örök Világba, és ez a Betlehem isteni ajándéka.

Bef.: Igaz ugyan, hogy az idő takar és elragad, de ez is igaz: nem temet. Minden végnélküli bennünk. És épp ez a legnagyobb kincs, mely érdemessé tette, hogy érette az Isten Egyszülöttje emberré legyen. Így azután az ember is bekapcsolódik a végnélküli létezők boldog sorozatába. Nem urunk az idő, ami szolgálja lett a halálnak, hanem Urunk az Isten, Aki adományozója az örök életnek. „Utolsó ellenségét, a halált is megsemmisíti, mert „Lába alá vetett mindent” (1Kor. 15,26). – És ez a biztosíték és diadal a karácsonyi égi csoda, emberi életet éltető szent reménység.

7. beszéd: Karácsony átalakít

(Erkölcsei beszéd: A Karácsony lélektartalma)

Bev.: A szeretet csodája a Karácsony. Isteni, angyali lélekké alakulás az egész szent este belső értéke. Ezen a napon még a **mai** emberek is „angyal szerepet” töltenek be, mert mindenüvé visznek és ajándékoznak (karácsonyfa, ajándékok, jókívánságok...)... – Milyen legyen tehát **itt** az ember?

1. Adakozó „angyal” az ember.

a) Mit adunk – a családnak?

b) Mit adunk – a szenvedőnek?

2. Mert Önmagát adja nekünk az Úr.

Ez a szeretettel adni tudó lélek belső gyökérsége. De erre a szeretetre miért hajlamos az ember Karácsonykor?

a) Isten Fia emberré lett.

b) Hogy szeretettel telítse a föld emberét.

Bef.: Ilyen isteni követ maradjon az ember. Jól jegyezd meg: Krisztus földre szállása nem átfutó jellegű történelmi esemény, hanem emberéletemet állandóan Istenhez kapcsoló végnélküli szeretetáramlás.

8. beszéd: A törölhetetlen isteni nyomok

(Erkölcsei beszéd: Krisztus születésének hatásai)

Bev.: Megjelent az Úr, és milyenné változott az ember?... A kérdés annál izgatóbb, minél világosabban látjuk, hogy történelmünk kiindulópontja lett a Karácsonynak szent éjszakája. – Hol találhatók tehát ezek az Isten-nyomok?

1. A történelem lapjain.

a) Kezdetek az új történelemnek. Az egész emberiség életközponttá tette. Kalendáriumunkat így kezdjük: Krisztus után...

b) Indítója az új életkeretnek. Az előző neki is fontosabb. Lényege lett életünknek: ad astra!

c) De ez már belső életformák kezdete... Hogyan jellemezhető ugyanis az ember élete? A pogány világ jellege: Isten keresés. A zsidóké: Isten várás. A miénk: Isten érkezés.

2. Kegyelmi életem arculatján.

Az egész emberiséget és az én emberségemet is átváltoztatta. Ez az igazi karácsonyi hatás.

a) A Szeretet a földre szállt. – Az emberiséget alakította.

b) A Szeretet az ember lelkébe szállt. Az egész embert – engem is – átalakította (Pl. az ember és ellenség szeretet...)...

Bef.: A Szeretet érvénye – az Isten megjelenésének a jele.

9. beszéd: Gyenge gyermek – erős ember

(Dogmatikus beszéd: A lélek kifejlődése)

Bev.: Az Írásból olvasom: „Vajon mi lesz ebből a gyermekből?” (Lk 1,66). Jánosról, Zakariás újszülöttjéről szól így az Írás, mert az atyának a névadás idején történt csodás felgyógyulása felkeltette a nép képzeletét a gyermek jövőjét illetően. – Mi lesz e gyermekből? – kérdezték az egybegyűltek. – Vajon nem kérdezhettek mi is gyermekeinket és magunkat is tekintve: mi lesz ebből a gyenge emberből? Aki gyarló ember volna, azt felelné: a gyermekből felnőtt, a felnőttből öreg, az öregből halott... De aki Isten áldotta szemmel nézi a kis és nagy embernek Isten kegyelmével gazdagított életét, az reádöbben arra, hogy olyan ajándékok hordozói vagyunk, amelyeknek fejlesztése egész életünk teljes megemelését eredményezi. – Mi tehát alapjában és fejlődésében az ember?

1. A gyermek a helyzeti energiák halmaza.

Hogyan kerültünk ki Isten kezéből? – kérdezhetem az első kérdéssel. Mit szól hozzá az Isten szava, és mit mond az értelem beszéde?

a) Az Úr szava szeretetében hívő jól tudja, hogy bőséges természetes és természetfeletti testi és lelki kincsekkel gazdagít az Úr. „Senki sem jelenik meg üres kézzel” – írja a „Kék Madár”-ban Maeterlinck. Az Írás pedig így jelzi szentül az ember életét: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). – De mindenkinek külön

talentumot is adott az Isten – mondja a példabeszéd. Ezek a természetes kincsek elpihenő erők, amelyek kifejlődésre törnek. Olyanok, mint a búzaszem csendes szentélye, ahol csirába húzódik az életerő, amely a hantalatti sírból napvilágra kívánczik, és ringó kalászból acélszemet termel. – Az Isten áldó keze ezután nemcsak természetes kincsekkel, hanem természetfeletti kincsekkel is gazdagítja az embert. A Megváltó Krisztus a keresztség újjászülető erejéről beszél: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). Majd így magyarázza az újjászületés belső erejét: „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog; aki nem hisz, elkárhozik” (Mk 16,16). – Az emberi lélek tehát valamelyes –Isten te rve szerinti módon– olyan természetfeletti ajándékban részesül, mely az isteni élet alapjául szolgál. Eddig a természet kincseit hordozta – a Teremtő szeretetéből, most pedig az Istenhez hasonulás égi ajándékával gazdagodik – a Megváltó érdemeiből. Erről az utóbbiról szól szt. Pál: „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,16). – Mindez annyit jelent, hogy az isteni szeretet olyan bőségesen áramlik a föld zarándokára, hogy a természetes és természetfeletti kincsek gazdag hordozójának tudja magát az ember.

b) De értelmezheti-e ezt az ember elméje is? Vagy a hit hódolata fogja-e át az isteni kinyilatkoztatást? A felelet egyszerű: a kinyilatkoztatás közli az Isten adta igazságokat, de az ész próbálja magyarázni a szent igazságokat. Az értelmezést a természettudományok, a fizika, a kémia, az élettan segítségével hívásával próbálja magyarázni. Figyelj csak meg egy kis darab szentet. Látszólag mozdulatlan, hideg anyag. De a háziasszony is tudja, hogy mennyi hő és fény rejtőzik a „fekete gyémánt” alatt. A tudós pedig azt is tudja, hogy atomszerkezete annyi erőt tartalmaz – helyzeti energiákként rejtve –, hogy hatalmas mozdonyokat vontatna 1000 és 1000 kilométer úton, ha egy-egy darabkából feloldhatná ezt a rejtett erőmennyiséget. – Vagy figyelj csak meg a kukoricaszemet. Sárga kabátja alatt meghúzódik az egész kukoricaszár és a jövő termés, mert elpihentette benne a Teremtő. Hát az ember természetes tehetségei és természetfeletti kegyelmi ajándékai is ilyen fizikai szemmel nem látható, de lélekfigyeléssel észlelhető szent életenergiák. Mikor észlelhetők? – kérdezed. Akkor, mikor életre kelnek és szebb természetes embert, vagy természetfeletti embert, szent embert termelnek elő.

2. Az ember a felhalmozott energiák aktuálója.

De adatnak-e kincsek, hogy mozdulatlanul felhalmozódjanak?

a. Aki ezért gyűjt, érezze az Úr elítélő szavát: vegyétek el tőle az egy talentumot! Miért? Mert kamatozásra kapta és ő hanyagságában elrejtette. Az ő eljárását így jellemzi az Írás: „Uram, tudtam, hogy szigorú ember vagy: aratsz, ahol nem vetted, és gyűjtesz, ahol nem szórtál. Ezért félelmemben menten a földbe ástam talentumodat” (Mt 25,24-25). Annál kevésbé lehetséges az elrejtő kuporgatás, mert a természet nagy iskolája is arra tanít, hogy tevékeny erővé kell változtatni minden alvó energiát. A mag az egy éven át gyűjtött és rejtve tartott energiákat magába zárja, de a tavasz zefírje és a finom napsugár életre ébreszti az alvó csírákat és életté fakasztja a jövő kalászosát. – Nem volna a természet hűségese tanítványa és még kevésbé az égi Atya szerető gyermeke az az ember, aki a természetes és természetfeletti isteni ajándékokat zártan őrzött kincsként kezelné. Mindent életté kell teremteni. A természetes és természetfeletti ajándékokat egyaránt. Sokszor halljuk, hogy az ember az Isten képe. De ez azt jelenti, hogy az élet sodrában tökéletesebbé alakítsa ki a rajta jelentkező isteni arcot. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Ennek útja pedig az áldozatos és szent élet, amely életre lobbantja, vagy életté váltja az Úr égi ajándékait.

b) Még fokozata is van ennek. Először megindul a természetes ember élete, és beleszövődik, beleszüremkedik az isteni természet, amely azután istenivé teremti az embert. Kicsit és nagyot egyaránt. Mert nem a kor, hanem a kegyelemből működő ember tevékenysége a döntő. – De kérdezhetsz: minden ember kiváltsága ez, vagy csak a kiválasztottak égi kegye? – Ne feledd a kérdés felvetése előtt: mindnyájan Isten gyermekei vagyunk! Lehet valaki az isteni előrendelés folytán nagyobbra és nagyobbra hivatott. De az Isten családjába mindenki beletartozik. Ezért mondja a Mester: „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16). Mindenki az Úr küldöttje, mindenki az élet hazavágyó zarándoka. – Talán nem egészen biztos előttünk az elhivatottság irányvonala, de egészen biztos, hogy az életkörülmények Isten terveinek szorgalmazói és ösztökéi. Ha ezekhez idomulva végzed kötelességedet, akkor Isten adta rejtett életerődöt indítod tevékenységre. – Sohase felejtse: nem a végzett munka nagyszerűsége, vagy eredményessége az Isten ítéletének alapmérceje, hanem az alázatos odahajlás és az egyszerű végrehajtás erőfeszítése.

Bef.: A magyar művészek egyik legnagyobbika, Munkácsy a megalázott Krisztus Urunkat úgy ál-

lítja ragyogó és sziporkázó színekkel, hogy alája kívánczik Pilátus szava: **Íme az ember!** – Erre az igazi Pilátus előtt lejátszódó való jelenetre volt a népek gyűlöletes kifakadása: „feszítsd meg!” – Miért nem látta, hogy az Ember beteljesítette isteni hivatását? – Azt azonban tudni kell, hogy egyszer minket is Bíró elé állít egy hang mondván: íme az ember! – Itt azonban az örök Bíró átlát az egész életen és boldogító ítéletet mond, ha kötelességet teljesítve jelent meg Előtte!... Aki vett és kamatoztatott, azt örök otthonba várja az Úr. Ez a Karácsonnyal kezdődő megváltás megszenteltje!

10. beszéd: PAX

(Dogmatikus beszéd: Krisztus élete – a megszentelődés lehetősége)

Bev.: A Karácsony éjféli miséjének békét éneklő ünnepe után így szólt hozzám egy hitetlen tudós: mutasd meg, testvér, hol van a földön béke, amelyről az angyali karok énekeltek? Ez a nemesen gondolkodó, de sötétben tévelygő testvér azért vetette fel ezt a kérdést, mert az egész életet azzal a külsőséges szemmel nézte, amellyel az események torlódása és zavaró hullámmása összevisszaságban tobzódik. Tényleg, az **ilyen nézőnek** igaza van. Az ő látása szerint a Karácsonynak szent csodája nem hozta meg az emberi élet látszat békéjét! De kérdéssé válik, vajon nem adta-e meg a „lélek-nemzedékek” lélekbékéjét? – Próbáljunk felelni erre a kérdésre.

1. A „világ békéje” nem született meg Karácsony éjszakáján.

a) Béke és küzdelem, öröm és szenvedés, boldogság és boldogtalanság, gazdagság és szegénység nem olyan jegyei az életnek, amelyeknek sötét oldala a betlehemi Kisded életét előző szakaszé, a napos rész pedig a megváltott nemzedéké. – Nem szabad feledni, hogy a büntető Isten parancsa egyetemesen szól minden emberhez: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földre, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térded a porba!” (1Móz. 3,19).

b) Annál kevésbé, mert még a karácsonyi diadalénekekbe is belesikong az a prófétai jövendölés, amely még az isteni Gyermekek életében is előrehirdeti a szenvedés és küzdés életterheit. – Sőt maga Betlehem sem a gazdagok kényelmes otthona. Az áldott Szűzanya pihenő helyet sem talált. A Szeretet földreszállásának első pillanatától kezdve állandó útítársul szegődött Hozzá a szegénység és az áldozatos szenvedés... Mindez arra vall, hogy a messiási idők jelentősége nem a földi életörömök birtoklására adott békességre vonatkozik.

c) Így tehát égi kegyelemmel áldott látásra van szükség. Olyanra, amely a földi élet küzdelmeit és szenvedéseit olyan módon értékeli, hogy azok összevisszaságának diszharmóniájából kicsendüljön a lelkek szent, belső békéje. – Valamiképpen arra utal mindez, hogy a földi élet szenvedéseit az örök élet megszerzésének eszközévé kell alakítanunk.

2. De a „lelkek békéjét” megszerezte az emberiség a csodák éjszakáján.

És ez mit jelent?

a) Megtanulta értékelné a földieket. Szükségesnek tartja az ég embere, de eszköznek tekinti az örök életre. Átértékelhetőnek tartja. A múlandó földieket – égiek és örök értékű kincsek eszközének tudja.

b) És megtanulta szeretettel használni a földieket. Jókat és rosszakat egyaránt. – Mi történt így a lelkében? Megszületett a lélek békéje és öröme. – És a lényeg? Ne várj földi paradicsomot – a Karácsony után, hanem várj békés lelki életet – a Messiással való együttélés után.

Bef.: A Mester az ég Urának Egyszülöttje. A Mester a Szeretet Istene. És az ember? Legyen a szerető Isten gyermeke és így az igazi, isteni béke boldog hordozója.

11. beszéd: „Rendeltetik minden...”

(Dogmatikus beszéd: Az isteni előre-rendelés)

Bev.: A Karácsony szent csodája régi prófétai megnyilatkozások beteljesülése. Betlehem Mikeás prófétánál is szerepel. Ő már előre látva beszél mondván: „De te, Efráta Betlehemje kicsiny vagy ugyan Juda ezrei között; mégis belőled származik majd nekem Izrael jövendő uralkodója, aki kezdettől fogva, az örökkévalóság napjaitól fogva származott” (Mik. 5,2). De a várható csodás életnemesedés már Izaiás beszédében is csendül: „Együtt lakik majd akkor a farkas a báránnyal, s a párduc együtt tanyázik a gödölyével; együtt él majd borjú, oroszlán és juh, és parányi gyermek terelheti őket. Borjú és medve együtt legelnek, együtt pihennek kölykeik, és szalmát eszik majd az oroszlán, akár csak az ökor. A csecsemő vígan játszadozik a vipera lyukánál, s az áspiskígyó üregébe dugja kezét az anyatejtől elválasztott kisded. Nem ártnak és nem ölnek sehol szent hegyemen” (Iz. 11,6-8). Maga a Messiás pe-

dig már az Ósevangéliumban Isten szerető tervének a megvalósítója. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig a sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15). Szinte előrerobban az ember lelkében az a gondolat: vajon az emberiség történelmének mindent átfogó mozzanatai Isten előrerendelésének valóságai-e? Sőt, amikor szent István vértanú áldozatát látjuk, tovább követelődzik a kérdés: vajon az egyéni élet nagyvonalú eseményei ugyancsak belevágnak-e ebbe a nagy isteni életertvébe? – Félelmetes örvénynek látszik ennek a kérdéssorozatnak megközelítése, mert a szabadság és emberi felelősség területét érinti – a végtelen Személy előrerendelése, és a véges ember tevékenysége. – Hogyan értelmezhető valóban Isten rendező műve?

1. Rendelkezik az Isten.

a) Ha a rendelkező Isten képét akarnók megrajzolni, akkor a teremtés szent történetével indulok útnak. Az Írás első sora így kezdődik: „Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1). Majd a teremtés minden mozzanata után ez az Írás ítélete: „És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,25). Az ember teremtése pedig a föld anyagának és az Isten teremtő tényének csodás együttese. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). – Az ember azután olyan adományok hordozója, amelyekkel az értelem, az akarat és a halhatatlanság életjegyeinek a birtokosa. – Nem folytatom tovább a rendelkező Isten felénk fordulásának felsorolását. Pedig idézhetném a Sinai hegy törvényhirdetésének történetét. „Majd kihirdeté az Úr mindezeket az igéket: Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földéről, a rabszolgaság házából” (2Móz. 20,1). Elmondhatnám a hegyi beszéd (Mt 5.fejezet) élettörvényének megnevesítő megemelését. Idézhetném az örök életnek a víz és Lélek vétele nyomán való újjászületésének előrerendelését. „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – De legyen elég az Ósevangélium idézése: jel adatik nekünk, hogy minden az Isten. Tőle a világ – teremtésben. Benne élt és él az ember küzdelme és áldozatos harca. Benne él a bűnbeesés lehetőségének tudata, a véges szabadsággal egybekapcsolt elesésének a lehetősége. Benne élt a megváltás és megszentelés örök szeretete. Benne élt a végső életkifejlődés diadal tudata.

b) Az emberiség élete épp úgy, mint minden egyesünk életállomása az Isten örök tervének valóra váltása. Az emberiség állomásai: boldogságra teremtés, bűnbeesés, Megváltó ígérese, prófétai nyilatkozatok és várákosok. Helyei: Betlehem, Judea, Galilea, Golgota, szent sír, Húsvét vasárnapja. – Az egyes ember életállomásai: születés, keresztesítés, hivatásfogadás, odaszegődés, életének láncolatában végzett kötelességteljesítés, halál, isteni külön ítélet, örök élet... De félelmetes-e az a biztos előrerendelő egymásután? Nem! Azaz csak annak, aki az Istenben a szörnyű Urat látja, de öröm annak, aki benne az égi Atyát szereti. Az Úr előrerendelő arcát félelmetessé teszi a remegő ember, de az Atya örök intézkedése öröm és boldogság a szeretetre hangoló ember lelkében.

2. Készséges teljesítésre jelentkezik az ember.

Mert nem kell ide más, mint az értelmes és önkéntes felismerő odahajlás, hogy készséges legyen a „nagyvilág” és a „kisvilág” a szerető Atya akaratának teljesítésében.

a) Nézzétek a nagyvilágot! A csillagok járását, Flammarion csodás világát, Newton, Galilei, Kopernikus csodás leleplezéseit... Mit mutat mindez? Csodálatos odahajlást a Teremtő törvényeihez. És az eredmény? A gyönyörű rend, a bontakozó alakulás, az élők gyönyörű színpompája. Talán ez az egyetlen parányi kép segít: „Ahol Isten jár és hódol a világ, ott virágba öltözik a rét és az illatos akác” (Prohászka).

b) De mit kell tennie az embernek? Tanulj az „Istenembertől” és tanulj az „Isten embereitől”, az életáldozatot hozó szent Istvántól. – Az Úr Egyszülöttje **önként** vállalta a megtestesülés és áldozatos élet-halál fenségét. Így azután egyéni életével sajátjává tette az előrerendelő Isten örök tervét Az Írás szerint: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Ő vállalta ezt az előrerendelőt; és bár kicsordul ajkán a kérő szó: „Atyám, ha lehetséges, kerüljön el ez a kehely, de ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te” (Mt 26,39), – mégis önkéntes vállalás, mert így szólal meg a halódó Mester: „Beteljesedett!” (Jn 19,30). Beteljesedett, amit szeretettel vállalt az Isten Báránya. – De István diakónus ugyancsak ennek az előrerendelő Atyának szerető fia. Vállalja az Atya tervét, amelynek végrehajtó önkéntességében feltalálható a szerető Atya leereszkedő szeretete. Jutalma már a földön elébe tárul: „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56). Ez annyit jelent, hogy aki szeretettel vállalja az isteni terveket, azt erővel erősíti az örökké előrerendelő Isten szeretete.

Bef.: Ne félj attól a gondolatától, hogy minden az Isten! Ez azt a vigasztaló tudatot és érzést eb-

resztheti benned: így minden a legjobb! Légy boldog, hogy odahajló lelkeddel eszköz lehetsz az örök Atya kezében, mert az Ő dicsőségének szolgálata mellett örök életet élővé teszi az áldozatos és kész-séges embereszközt. – A mi Betlehemünk: szülőfalunk neve; a mi életutunk: a szolgálatnak szent területe; a mi halálunk: áldozatosságunk befejezése; de a mi örök jövőnk: az égi Atyánk szent paradicsoma.

12. beszéd: Mindig isteni küldetéssel!

(Pedagógiai beszéd: Az ember egyéni rendeltetése)

Bev.: A betlehemi jászol és az első vértanú megkövezésének emlékét eleveníti a mai ünnep. Szinte nehéz belemélyedni az Egyház gondolatába, ahol egymás mellé igényeskedett –születés és halál, boldog világba lépés és eltávozás, örömnép és gyászmelódia. – Ki tud eligazodni ebben az ellentétben és örvénylő zürzavarban, amely egybehozza a legellentétebbnek látszó életadatokat? **Csak** az az ember, aki minden életmozzanatban Isten szent tervét látja és mindig megérzi, hogy az ellentétek tobzódása felett is – akarva, nem akarva, vagy megengedve – ott áll a mindenható, mindentudó és szerető Isten. Küld az Isten, irányít az Isten, és hazavisz az örök Atya. –Kérdéssé lesz bennem egész életváltóm, és egymás után így támad fel kérdés kérdés után ködösen látó lelkemben.

1. Mi az én küldetésem? – ez az első kérdés.

a) A betlehemi Kisdednek próféták hirdette küldetése világos valóság az isteni Mesterben. A vértanú szt. Istvánnak életalkonya és annak egek felé táruló lelke a Teremtő szent tervében jelentkező jövő létté lett az önkéntes vállalás szent lendületében. Földre küldetett, áldozatos hivatást teljesített és életáldozattal Istenatyjához emelkedett.

b) Azt világosan érzi mindegyikünk, hogy életutunk nem a véletlen kirobbanása, hanem a Teremtő égi Atya tervszerű világra-indítása. „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet” (1Móz. 1,28). És egyetemlegesen hirdeti minden embernek (cél). Nekem is szól, hogy szent szolgálatban éljek és így Istenatyámnak engedelmesévé szerényedjem. – De ami mindenkire egyetemlegesen áll, az részletesen engem is érint. Én is báránya vagyok a nagy embernyájnak, amelynek hivatása a földi élet és utána az örök akolba térés.

2. És milyen az én hivatásteljesítem? – ez a második kérdés.

Röviden lelkiismeretvizsgálatnak mondanám ezt a módot, amelynek alkalmazásával felelni tudnék a kérdésre. De ez a lelkiismeretvizsgálat nem csupán az elkövetett bűnök megállapítására terjeszkednék ki, hanem azt is kutatná, hogy milyen áldozattal teljesítettem egyéni hivatásomat.

a) Vizsgáld egyéni életfeladataidat! Gyermek vagy... család kötelékében élsz... mások lelki szolgálatára rendeltétl... Embertestvéreid anyagi segítsége a feladatod... Ha jól végzed dolgodat, akkor a „Te Deum” csendüljön ajkadon. Ne feledd: így egekben jár a lelked, és élve-halva látni fogod az Istent, Aki segít a földön és hazavár az égben.

b) De vizsgáld egyéni életmulasztásaidat is. Egyéni hivatásod szerint mérlegeld mulasztásaidat és egyéb bűneidet. A főhangsúlyt a hivatásteljesítés ellen elkövetett bűnökre helyezd. Nem volna hibás, ha hasonlítással néznél a vértanú szt.Istvánra, akiről, a hivatása szerint dolgozóról így ír a Szentírás: „Istvánt kegyelem és erő töltötte el, és nagy csodajeleket művelt a nép között” (Ap.Csel.6,8).

Bef.: És mi? Ismétlem a bevezetést. Betlehem boldogsága és utána közvetlen szt. István életáldozata úgy kapcsolható össze: örök életet hoz Betlehem mindazoknak, akik áldozatos földi élettel áldoznak az Istenembernek.

13. beszéd: Földi születés – égi születés

(Dogmatikus beszéd: Életünk legnagyobb értéke)

Bev.: Igen közel esik lelkünkhöz az a gondolat, hogy életünk legnagyobb ténye az életbelépés isteni adománya. Azért ünnepeljük a születésnapot, mert az a tudat él bennünk, hogy ez a mi belső világunk legnagyobb mozzanata. És ez a megállapítás annyiban igaz is, hogy a földre köszöntésünket innen számítjuk és így az örök életre törő lépéseinket innét méretezzük (Lásd: a Lánchíd 0 km-t jelző kőszobor). – Az égi Mester tanítása szerint azonban a földi születésen kívül olyan újjászületésről is szó esik, amely nélkül nem mehetünk be a mennyek országába. Olyan születés is kell, amelyet így jelez a Mester: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). – Vessük fel ma ezt a kérdést: van-e összefüggés a betlehemi

Kisded születése és az ember „újjászületése” között?

1. Istenember a föld zarándoka számára – kegyelem.

a) A betlehemi csodák éjszakájának hosszú évezredekre terjedő előzménye nagyon. Prófétai szavak, Isten sugalmazta szent igék jelzik a helyet, az időt és a törzset. A születés helyét így jelzi a próféta: „De te, Efráta Betlehemje kicsiny vagy ugyan Juda ezrei között; mégis belőled származik majd nekem Izraelnek jövő uralkodója, aki kezdetől fogva, az örökkévalóság napjaitól fogva származott” (Mik. 5,2). A születés törzsét így nevezi meg az Írás: „El nem vétetik a fejedelmi pálca Júdatól, sem a vezér az ő ágyékától, míg el nem jő az Elküldendő, az, akire a népek várnak” (1Móz. 49,10). „De vessző kél majd Jessze törzsekéből, és virág nő ki gyökérzetéből” (Iz. 11,1).

b) Ugyancsak megjövendölte Izaiás az Eljövendő isteni jegyeit, s az ember és Isten viszonyát változtató csodás áldozatát. „Feláldoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg száját; viszik, mint a juhot leölésre... S az Úr akarata az ő keze által teljesül... Pedig ő a mi gonoszságainkért sebesített meg, a mi bűneinkért töretett össze; a mi békességünkért van rajta a fenyíték, s az ő kék foltjai által gyógyultunk meg” (Iz. 53,7 10 és 5). Ez az utóbbi a mi tételünk lényeges része. A megígért Megváltó Istentől jön és a Messiás élete s áldozata Istenhez emel.

2. Az újjászületett ember pedig életté váltott – égi kegyelem.

A dogmatika tanítja, hogy a Megváltó születése, élete és halála az emberiség legnagyobb égi kegyelme. De ez a tárgyi ajándék, amelynek az ember életében alanyi életté kell válnia.

a) Újjá kell születnie az embernek – Szentlélekből, amint idéztük a Mester szavait (Jn 3,5).

b) És isteni életet kell élni – az Isten ajándékából. „...ami lélekből születik, az lélek” (Jn 3,6). És hogyan dolgozik ez a Lélek? Úgy, hogy az embert olyanná teszi, hogy az Isten előtt kedvesek legyenek az ő cselekedetei. „De aki az igazságot teszi, a világosságra megy, hogy nyilvánosságra jusson: tetteit Istenben művelte” (Jn 3,21).

Bef.: Ilyen elgondolásban az Úr Egyszülöttjének földi születése alapja, feltétele és biztos záloga létszen az ember égi újjászületésének. De fontos és minden feladatnál fontosabb: magad alakítsd isteni-vé Isten kegyelmével életedet!

14. beszéd: Földi életutunk

(Pedagógiai beszéd: Optimista életszemlélet)

Bev.: Aki az újszülött csecsemőt jellemezni akarná, az jövőmondó lélekkel annyit mondana: a bizonytalan jövő biztató reménye. Senki sem lát a ködös történet szövevényébe, de bízón gondolhat reá a gondviselő Istenben hívők serege. Ha gyermeket küld az Isten, akkor állandó gyámolítója és gondozója marad az égi Atya. – Amikor a betlehemi Kisded születését kísérő angyali dalok utórezgését halljuk, de a próféták nyomán áldozatos életének előrevezetését is látjuk, akkor felmerül bennünk a kérdés: milyen jelent él és milyen jövőt várhat az isteni Atya földi gyermeknépe – a karácsonyi Istenáldás után? Mindez pedig azért, mert nagyon-nagyon érdekel bennünket, hogy a karácsonyi csodaéjszaka ajándékszórása mellett hoz-e valami nagyot az Istentől indított zarándokember számára is?

1. Reményekkel indultunk.

Az első, ami mindnyájunk szent ajándéka: a remény. A születés olyan szent kezdet, amely az Isten kezéből lép az életbe és olyan folytatással biztat, amely az Isten kezében pihen.

a) Amint a kis Jézus, úgy mi is életfeladattal indulunk. Az ég Ura áldozatos szeretete adta Egyszülöttjét, de ugyancsak a szeretet hordozás és szórás kötelességét róta földi gyermekeire is. A kisgyermek maga is a szeretet gyümölcse. Hite és élete az öröm megtestesülése. Szépség, jóság és jövőben színezett képzelet az egész élete. Valóban pedig az Úr kegyelmeinek hordozója a kicsi bölcsőben pihenő emberpalánta.

b) De ezután a szeretet szórás és fakasztás is a feladata. A kisgyermek mosolya, gagyogása, majd később játéka az ő belső szeretetének a kirobbanása. Ez benne olyan nagy, hogy nem is tud mást elgondolni, mint a jóságot és a szeretetet. Nem fél senkitől, még állattól sem, mert mindent jónak gondol... A saját létének tartalmát (szeretet!) ébreszti másokban is. Mint a magvető, úgy dolgozik a kisgyermek. Másoknak lelkébe veti a szeretet magvát, mert benne reménykedve sejtik a jövőt szülők, rokonok, embertestvérek egyaránt.

2. Bizakodva diadalmaskodunk.

Az ember élete – még a nagy adventi történelemben is – bizakodás.

a) Istenben bízunk és bízunk. Teremtő jóságában. Hiszen szeretete indított a földre. Kinyilatkozta-

tásának ígését hallgatjuk és így bizakodó lesz életünk minden lendülete. Próbálkozhatunk, mert égi Atyánk szeretete velünk.

b) Krisztussal és Krisztusban győzedelmeskedünk. Már az adventi reményünk is diadalról zeng. De a karácsonyi megjelenése életünk reményeinek gyümölcsöse érelését ígéri. – A Mester tanítása, élete, halálával szerzett diadala pedig a végső diadallal biztatja az embert. Szinte minden azt súgja: hála a születés kegyéért, hála a küzdelmes élet megpróbáltatásaiért, mert diadalba csendül az ember az örök élet boldogságában.

Bef.: Mi tehát a kicsi csecsemő? Szent harcokra induló isteni követ, aki saját diadalával szerzi meg a maga számára – a Követküldő kegyelmével az örök élet koszorúját.

15. beszéd: Rejtett marad-e az Isten?

(Dogmatikus beszéd: Jelentkezik-e az Isten?)

Bev.: Ember lelke a Végtelen képe és így Annak örök tartozéka. De látja-e? Földi szemmel nem, de a lélek és kegyelmi szemmel igen.

1. A természetünk keresi és találja.

Valami egyetemleges ez a lendület, amellyel Isten felé fordulunk.

a) Keresi. – Amit Heródes hamis lelkével a bölcseneknek mond, azt teszi igaz lélekkel maga az ember. „Majd ezekkel a szavakkal küldte őket Betlehembe: „Menjete, tudakozódjatok gondosan a gyermek felől. Ha megtaláltátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenjek és hódoljak neki” (Mt 2,8).

b) Kéri. – Imádsággal esdi le. És ez csak az Ószövetség imája. Hát a mi Rorate-nk?

2. Égi Atyánk megígéri.

Mindenkinek jelzi, hogy meg fogja találni őt. „És ismét körülvételem bőrömmel, és saját testemben látom meg Istenemet” (Jób 19,26). „Megemlékezett a nemzetek előtt kegyességéről, Izrael házához való hűségéről. A föld határai mind látják Istenünknek szabadítását. Ujjongjatok az Istennek, országok mind, énekeljete, örvendjete, zengjete” (Zsolt. 97,3-4). – És mi, életlabirintunkban nem akadunk Reá? Mi valóban az ember útja? Isten keresés (Diogenész lámpája...)

3. Égi Atyánk megvalósítja.

a) Valóságban – Betlehemben. „Ne féljete! Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek” (Lk 2,10). „Megjelent ugyanis Istennek minden emberre üdvöt árasztó kegyelme, mely arra tanít, hogy szakítsunk az istentelenséggel...” (Tit. 2,11). „Akinék füle van, hallja meg mit mond a Lélek az egyházaknak: A győztest nem sebz meg a második halál” (Jel. 2,11).

b) Lelki valóságban – önmagunkban. Szólt hozzánk az Úr személyesen is! „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). – Lelkemet állandóan indítja az Úr! Pásztorokhoz angyalajkon szólt; hozzánk léleksugallaton át közeledik.

Bef.: Emberalakban is jelentkezett: ez a Karácsony titka!

*

– Idekapcsolunk most egynéhány **igen rövid vázlattevezetet**, amelynek gondolatcsoportjából szentbeszédet alkothatunk – a **karácsonyi** gondolatkörhöz. Ezeknek hivatása csak ötletszülés és ennek nyomán rendszeresen összefogható gondolatvázlat felállítás. – Természetesen a legteljesebb írói szabadság megőrzésével.

1. beszéd: Az összeírt nemzedék

Bev.: Az Isten könyvében – Isten népe vagyunk.

1. Istenhez tartozunk – természetünkkel.

2. Istenhez hazajutunk – égi kegyelmével.

Bef.: Mindezt dokumentálja a Karácsony.

2. beszéd: Karácsony estjének visszfénye

Bev.: Eloltottuk a gyertyákat. – De sötétség borul-e most már az emberiségre?

1. A szeretet tüze fényt szór.

2. A gyűlölet sötétséget gerjeszt.

Bef.: Élet az egyik eredője. Halál a másik gyermeke.

3. beszéd: **Kopasztják a karácsonyfát**

Bev.: Édesség és ajándék eltűnik a karácsonyfáról. – De csak ezt szabad látnunk?

1. Földi édességek eltűnnek.

2. Lélek ajándékai örök értékek maradnak.

Bef.: De minden örök marad, mert szeretet.

4. beszéd: **Karácsony ajándéka – az ember halála**

Bev.: Isten a földnek – Önmagát adja.

1. Az ég az Egyszülöttet küldi.

2. A földi ember életének legjavát köszöni.

Bef.: Az ember is önmagát kínálja – Istennek.

*

– Most néhány olyan **rövid beszédvázlat tervezet** következik, amely már érinti **sz. István vértanúságának** gondolatát is (de a teljesen róla szólók a b) alcsoportban vannak).

1. beszéd: Az ember felelete

Bev.: Karácsony az Isten szava. Milyen legyen az ember felelete? Az Isten szava a végtelen Szeretet. És a tény: Isten az emberé, az ember sajátja lett. Az ember válasza ez legyen: az ember az Istené legyen. – Hogyan?

1. Feléje feszüljön hallgató lélekkel.

2. Feléje feszüljön hűséges étellel.

a) Áldozatos hűség.

b) Tanító sugárzás.

c) Halált vállaló odaadás.

Bef.: Látni fogod a megnyílt eget! Így: az Istené lettél!

2. beszéd: A szerető életáldozat

Bev.: Istenember születése – az ég ajándéka. Áldozatos ember élete – a hálás ember hódolata.

1. A testté lett Ige születik az embernek.

2. Az áldozatosan kimúló ember születik az égieknek.

Bef.: Az Istenember születése lesz alapja az áldozatosan meghalni tudó ember – örök életre való születésének.

3. beszéd: Angyalok éneke – gonoszok követése

Bev.: Karácsonyi éneket hallottunk tegnap, és átkozódó hangokat csendít a mai nap.

1. Az az ég dicső dala.

2. Emez az emberek ádáz haragja.

Bef.: Isten szeretete – angyali dal, emberek gyűlölködése – átkos beszéd.

4. beszéd: Első vértanúk Betlehem közelében

Bev.: Heródes földi uralmát félti.

1. Ők a szerető hűség áldozatai.

2. Áldozatukért nagy a megdicsőülésük.

Bef.: Pedig az igazi ember az ég uralmát várja.

5. beszéd: Az igazi diakónus

Bev.: Az isteni Kisdedet a **szerető** gond kíséri... Az Ő környezete a szolgálatot teljesítők serege.

1. **Boldogan osztja szét a föld javait.**
2. **Áldozatosan ontja drága vércseppjeit.**

Bef.: A mai nap diakónusa életét is adta a szeretett Mesterért.

6. beszéd: Az ellentétes táborok népe

Bev.: A gonosz ember nem lát és tesz helyesen.

1. **Követ vet.**
2. **Pedig szeretet hívja – égi Szeretethez.**

Bef.: Egy akol és egy pásztor hol van?...

7. beszéd: Békesség

Bev.: Életkincs a békesség. –Honnan ered?

1. **A jóknak egekből.**
2. **A gonoszoknak mások jóságából.**

Bef.: Így Isten mindenki számára küldi és közvetíti.

8. beszéd: A beszédes kövek

Bev.: A kemény kődarab üt és zúz.

1. **Ütik a testet.**
2. **Edzik a lelket.**

Bef.: Egekbe juttatnak az ütések...

* *

Beszédláncok

b) alcsoport: Szent István diakónus áldozata

Most néhány **beszédlánc** a vértanú diakónus főpap előtt mondott fenséges beszédére építkeznek. – Ezek a beszédláncok bárhol felhasználhatók, ahol a meggyőződéses hit, a hitért való áldozat, vagy a nyíltság dicsőítéséről akarnánk szót emelni. – De ezek minden egyes beszéde külön is értékesíthető.

I. beszédlánc címe: Az Úr lekötelezettjei

A beszédlánc tárgya a diakónus beszédének elejéről veendő. Kifejtendő: milyen jóságos az Isten választottja tekintetében és milyen hálát vár a kiemelt nemzedék részéről. Rá kell térni arra a gondolatra is, hogy az elesetteknek megbocsát és a felemelteket új kegyelemmel gazdagítja. – Lássuk ezeket egyenként.

1. beszéd: Ábrahám utódai

(Biblikus beszéd: a választott nép törzse)

Bev.: A Biblia igen sokszor beszél a pátriárkákról, akiknek egyik legnemesebbje **Ábrahám**. Ő maga az Úr választottja, és benne utódai: az Úr választott népe. – Mit adott nekik az Úr?

1. **Nekik ígérte – Kánaánt.**

a) Az első tehát az ígéret. Mégpedig földi. Tiétek a Kánaán! A pogányok földjén hangzik ez az ígéret.

b) De azután többet is ígért. Égit! A Messiásról szólót. Arról, Ki minden népnek Ura lészen (ezt akarja igazolni szt. István)!

2. És szolgaság után nekik adta az ígéret földjét.

a) Még Ábrahámot sem vezette be. „Nem juttatott belőle neki még egy talpalattnyi földet sem, de megígérte, hogy birtokul adja majd neki és halála után utódainak – bár ekkor még nem volt fia” (Ap.Csel. 7,5).

b) De Mózesen át népét odajuttatta. „Ő vezette ki őket, ő művelt csodajeleket Egyiptom földjén, a Vörös-tengernél és a pusztában negyven esztendőn keresztül” (Ap.Csel. 7,36).

Bef.: És ez a nép nem „lekötelezettje”-e az Istennek? Lelkének dala csak így csendülhet: „Dicsérjétek az Urat, ti szolgák, dicsérjétek az Úr nevét!” (Zsolt. 112,1).

2. beszéd: Jákob nemzetsége

(Biblikus beszéd: A választott nép Isten keze alatt)

Bev.: Állandó maradt-e Isten kezének áldása a választott nép felett? A történelem szerint Ábrahám, Izsák és Jákob alkotja ezt a sort, amelynek történetén át tükröződik az áldó Isten jósága. – Miben jelentkezett?

1. Éhínségben József kenyerét ette.

Ez a földi életfenntartás eszköze, és így az életet adó Atya szent áldása.

a) Ínségben az Úr nehéz kezét érezte a bűnös testvérek egysége. Ez is út – a megigazulás felé.

b) De áldóan nyújtott búzazsákot a megáldott és megbocsátó József keze. Ez is Isten-áldás – a választott nép felé.

2. Szolgaságból Mózes vesszeje – hazavezérelte.

Az egyiptomi élet nem lett kánaáni élet.

a) Szolgaság lett a zsidó nép sorsa. De ez is vágyat ébresztett a földi szabadulásra. (Messiás!).

b) Szabadság lett – Mózesen át- az Isten áldása. Mózes találkozott az Úrral. „Én vagyok atyád Istene, Ábrahám, Izsák és Jákob Istene. Mózes megrettent és nem mert odanézni” (Ap.Csel. 7,32). – Az Úr szabadulást ígér a népnek. „Jól láttam népem nyomorúságát Egyiptomban, hallottam sóhajtásukat. Azért szálltam alá, hogy megszabadítsam őket. Most hát Egyiptomba küldlek téged” (Ap.Csel. 7,34). És kivezeté az Úr népét: „Ő vezette ki őket, Ő művelt csodajeleket Egyiptom földjén, a Vörös-tengernél és a pusztában negyven esztendőn keresztül” (Ap.Csel. 7,36).

Bef.: És az ilyen közvetítés mit várhatott a „választott néptől”? Hálát és lekötelezettséget, mert minden életmozzanatban érezhette az Úr segítő és szerető kezét.

3. beszéd: Próféták vezetettjei

(Biblikus beszéd: Isten követői)

Bev.: Kiknek lelkét kell különös hálára hangolni az Isten iránt? Azoknak, akikhez külön követeket küld az Úr. Kérdéssé tehető: hogyan érintkezett „választottjaival”?

1. Prófétákat küld nektek az Úr.

A görög szó jelentése: jövőt hirdetők.

a) Isteni követek ők. Ezért szólnak... És ezért szólnak az ígérő Isten nevében. És ezért szólnak az üdvöt hozó Istennek nevében.

b) Hallgatva hallgassátok ti! Hozzátok küldettek, tehát hallgassátok. De hallgattatok-e rájuk?... „Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Leöldösték azokat, akik az Igaz eljövételéről jövendöltek. Ti pedig árulói és gyilkosai lettetek Neki...” (Ap.Csel. 7,52).

2. Hálás szeretettel fogadja a nép.

Miben kellene állnia a „szeretettel való fogadásnak”?

a) Parancsait kövesse. Mózes a X parancsolatot hozza. „A pusztai együttlét során ő (Mózes) érintkezett az angyallal, aki Sina hegyén szólott hozzá és atyáinkhoz. Ő vette át az élet ígét, hogy velük közölje azokat” (Ap.Csel. 7,38).

b) Így Isten útját járja. A parancsolatok sora –életfejlődés feltétele. Isten útmutatása az élet helyes vezetésére. –Nem ok nélkül vádolja a hálátlan népet az apostol mondván: „Ti keménynyakúak, ti körülmetéletlen szívűek és fülűek! Mindig ellenálltatok a Szentléleknek, ti is, akárcsak atyáitok!” (Ap.Csel. 7,51).

Bef.: Ha akkora személyes szeretettel fordult felétek az Úr, akkor milyen lekötelezettnek kell éreznie magát – a választottaknak?!...

4. beszéd: Az igazság várományosai
(Dogmatikus beszéd: Az Igazság – az Ige)

Bev.: Végül is miért választott titeket az Úr? Azért, hogy bennetek és rajtatok keresztül megmaradjon az Úr ígérete, a Messiás reménye. A sötét emberi világ örök fényét várjátok, és így az Igazság tüze fog lobbanni ködös életekben. – Hogyan valósul ez?

1. Róla szoltak a próféták.

a) Isten igéi erről beszélnek (Euevangélium).

b) A küldött problémák erről jövendöltek (Ábrahám, Izsák, Mikeás, Izaiás, Aggeus, Dániel...).

2. De ti megöltétek még az Igazságot is.

És így „hálás leköteleztetek” voltatok?

a) Megöltétek a prófétákat. „Melyik prófétát nem üldözték atyáitok?” (Ap.Csel. 7,52). Igen, megöltétek őket...

b) Sőt megöltétek – az Igazságot is (Krisztus halálának története!).

Bef.: Így lettetek az Úr lekötelezettjei Isten jósága folytán, és ennek ellenére lettetek – az Isten Egyszülöttjének gyilkosai. Várnotok kellett volna az Igazságot diadalmas jeruzsálemi hozsannával és nem fizetni jóságért – Golgotával!

II. beszédlánc címe: Az Úr keze a „választott nép” történetében

Ennek a beszédláncnak tárgya végül is az „üdvökonómia” részletezése. Alaphangként kísérheti az egészet a zsidó nép története, de tárgyi tartalmát az üdvösség története adja. –Az ilyen beszédlánc nagyon értékesíthető Advent és nagybőjt alkalmából, de rövid összefoglalással a mai ünnepre is alkalmazható. – Lássuk ezeket egyenként.

1. beszéd: Szól Ábrahámnak
(Homiletikus beszéd: Isten kinyilatkoztatása)

Bev.: Nem néma, hanem beszédes az Úr! Szól lélekben, de szól jelenésekben. – Hogyan szól a választott népnek? –Ábrahámon át? (Most sorba veendő Isten szava a pátriárkákhhoz...)

1. Kánaánt ígéri. (Lásd: 1Móz. 13.fej.) – És szól nekünk is ez az ígéret?

2. Hármás jelenésben kitünteti.

(Lásd: 1Móz. 18.fej.) – Kitüntet minket is az Úr?

3. Izsák feláldozását kéri.

(Lásd: 1Móz. 22.fej.) – Készséges-e a mi lelkünk is Isten akaratának teljesítésére?

Bef.: Szavain át – választott népének hitét és bizalmát emeli.

2. beszéd: Szól Mózesnek
(Biblikus beszéd: Mózes hivatása)

Bev.: A nílusi fonott kosár lakója – Isten különös gondjának tárgya. Nagy hivatás, amelyet teljesít a kicsi gyermek. – Hogyan szól hozzá az Úr?

1. A pusztában égő csipkebokorban.

(Lásd: 2Móz. 3.fej.)

a) Kérdezendő: mi találkoztunk így az Úrral?

b) Kicsendítő az égi hang: ha találkoztunk, Mózesként teljesítsük!

2. A nép hazaviteli parancsában.

(Lásd: 2Móz. 4.fej.)

a) Félő a vállalkozásban.

b) De végül is készséges a magát odaadásban. – Kérdezendő: adott-e nekünk is valamelyes szent hivatást az Úr?

3. A Sinai hegyi törvényszabásban.

(Lásd: 2Móz. 20.fej.)

a) Beszél az Úrral.

b) Hogy közölje az Úr szavát. – Kérdezendő: meghirdette-e lélekben és Egyház ajkán át nekünk is parancsait az Isten?

Bef.: És készséges volt a teljesítésben – de kissé ingó hitben. Ezért vezére lett a népnek, de nem látó lakója Kánaán földjének. – Hinni, hinni, hinni Istennek!

3. beszéd: Szól Salamonnak

(Biblikus beszéd: A jeruzsálemi templom építése)

Bev.: Építsd az Úr templomát – kövekből?... Vagy – lélekből? ... Mindkettőből.

1. Dávid álmodta...

(Lásd: 2Kir. 7.fej.)... „Így szólt a király Nátán prófétához: Nem látod-e, hogy én cédruspalotában lakom, az Isten ládája pedig bőrök között vagon?” (2Kir. 7,2).

a) Mi házakban lakunk.

b) Templomban lakozzék az Úr! „Ő fog házat építeni nevemnek” (2Kir. 7,13).

2. Salamon építette.

a) A bűnbánó Dávid nem találtatott méltónak.

b) A bölcs Salamon utóbb lett méltatlanná.

Bef.: De Isten legyen – a templomépítőnk! Mi is így vagyunk! Kőből, vagy lélekből építünk szentélyt. Mindig bőkezű lesz az Úr! –Nekem is szól a parancs, a lélektemplom-építés mindenkinek kötelessége!

4. beszéd: Szól Egyszülöttjének ajkán

(Dogmatikus beszéd: Per Filium)

Bev.: Szt. Pál mondja: „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). Majd más Írás ezt mondja: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok!” (Mt 17,5). – Hogyan szól az Úr mihozzánk?

1. A „Galileai” ajkán.

a) Názáret gyermeke.

b) Népének Messiása.

c) Istennek Fia.

2. Aki közölte velünk az Isten akaratát.

a) Azt hozom, amit az Atyám üzen.

b) Azt teszem, amit az Atyám parancsol.

c) Azzá teszek titeket, amit Atyám igényel.

Bef.: Mi ez? Szólt az Úr, ti hallgassátok. A „diakónus” azt mondja ennek a Krisztusnak: az Igazságnak ígéit hirdetem és ennek az országnak kaputárulását látom: halálom percében.

*

III. beszédlánc címe: „Az ég az én székem”

(Ap.Csel.7,49)

Ennek a beszédláncnak tartalmát adhatja az „Úr háza” kérdésének felvetése. Lehet itt érinteni – a földi Isten-házát, lehet magyarázni –a lélekben lévő Istenházát és végül értelmezhető – a földit követő mennyei „Isten-temploma”... (Erről a tételről több helyütt is szóltunk. Természetesen ott, ahol a templom szerepet talált...). – Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: A szövetség sátora

(Biblikus beszéd: A frigysátor értéke)

Bev.: Hol tisztelhető az Isten? Könnyedén hangzik a felelet: mindenütt. Mégis, minden népek

szent helyet szenteltek az Istennek, hogy ott tiszteljék kiemelt módon az ég Urát. – És a választott nép vándorútjának istentiszteleti helye?

1. Isten rendeletére készült.

Az ember Istentől függ és ezért tiszteli odaadóan Teremtőjét.

a) A függés belső, lelki kapcsolat.

b) De a hódolat külső keretben jelentkezik. Ennek helye a szent sátor. Itt áldoz – a nép. Itt lakik – az Isten. Itt szól – a főpapon át az ég Ura.

2. Isten jelenlétével ékesült.

A föld aranya, cédrusa és szövete gyülekezett ide, hogy dísz adjon a „Szentek Szentjének”.

a) De a dísz csak a föld adománya és ember áldozati készségének a jele.

b) De az igazi érték – Isten észlelhető jelenléte. Az Írás így ír róla: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). – Szinte figyelmet ébreszt ez a leírás, hogy a felhőben látszik az Úr... Emberi elme ködben látja, de a jelenlévő Isten szellemfénye világít a föld zarándoka előtt.

Bef.: A vándor zsidó nép Istene a frigyszekrény észlelhető lakója és a nép imádásának a tárgya.

2. beszéd: Salamon temploma

(Biblikus beszéd: A salamoni templom)

Bev.: Isten teremti az ember házát, és az ember építi az Isten házát. – Hogyan megy ez végbe – a választott nép életében?

1. Mindent az Istennek!

Már Dávid király panaszolja, hogy nincs háza az Úrnak.

a) Áhítatos vágyakozáson indul.

b) Ajándékozáson folytatódik. – Aranyat, ékszert, ezüstöt... hoz a nép Isten háza számára. Olyan nagy a mennyiség, hogy Salamon leállítja az adományozást.

2. Hogy mindent adjon az Úr az embernek.

De az Isten háza nemcsak azért épül, hogy hódolva imádkozzék a nép, hanem azért is, hogy Isten kezéből bőségesen kapjon a nép.

a) Földi értékeket. Izrael népének lelke erősebben tapad ehhez... (Lásd: Izsák áldása!)

b) Lélekkincseket. De lelkieket is igényel (Lásd: a próféták követése).

Bef.: Amit Isten az embernek ad, azt kicsi jelképben visszaadja az ember. De a forgás tovább megy! Az Isten újból ad, mert legyőzhetetlen az Isten szabadsággal bővelkedő adásban.

3. beszéd: A mi falusi templomunk

(Liturgikus beszéd: A templomunk)

Bev.: A mi kis falunk is Isten népének töredéke. Itt is lelkek laknak, akik Istent tisztelnek. – Mi tehát a mi kis templomunk?

1. Lelkünk jóságának kemény jele.

a) Összeadja anyagát lelkünk.

b) Az anyaföldre építi terhét kezünk.

c) És ég felé szegezi fejét a torony keresztje.

2. Isten jelenlétének valóságos szentélye.

a) Minden templom Isten háza.

b) De a miénk – Krisztus szentélye (Oltáriszentség!).

Bef.: Legszentebb helyünk, ahol ünnepel a lelkünk és Istennel találkozik.

4. beszéd: A mi lélekszentélyünk

(Erkölcsei beszéd: A lélekszentély)

Szent az Isten háza, mert az Úr otthona és az ember imádkozó helye. De szentebb az **élő templom**, mert ott Személy találkozik és ölelkezik a személlyel. – Hogyan megy végbe ez a szent találkozás?

1. Isten a szeretet kincseit hozza.

a) Teremtő az Isten. Tehát minden Tőle.

b) Megszentelő az Isten. Tehát természetével gazdagítja a lelkünket.

2. Ember a természetfeletti kegyelmet életté váltja.

Az ember hála mi lehet?

a) Csak a köszönő szó.

b) Életté nemesített munka. Így a „mi szentélyünk” Istenhez hasonló életű léssen.

Bef.: Élő templomai vagytok a Szentléleknek, akik várományosai az örök „Isten házának”.
Gaudete!

*

IV. beszédlánc címe: „A kemény ember”

Ennek a beszédláncnak tárgyát alkothatja szt. István lélekarcának megrajzolása. Az egész tételt úgy lehetne kezelni, hogy lélektanilag alapoztassék meg annak az isteni küldöttnek az áldozatos élete és kemény, határozott nyíltság nyomán bekövetkező halála. – Ki kell tudni domborítani azt az igazságot, hogy a belső meggyőződés nem védekezik, hanem a nyíltság erejével a vádemeléstől sem idegenkedik. Még akkor sem, ha tudja, hogy szavainak büntetése a halál. – Lássuk most ezeket a beszédeket egyenként.

1. beszéd: Az „Igazi” szolgájának a lelke

(Dogmatikus beszéd: A kegyelem ereje)

Bev.: Mindnyájunk lelke Isten lehelete. De az Isten „igazi szolgálói” a kegyelmek bőségéből, vagy a karizmák forrásaiból többet merítenek. Ezért azután többet is vár tőlük az Isten. – Azt kérdezném: mit ad lelkünknek az égi Atya bőségesebben csorduló kegyelmi gazdagsága?

1. Az Úr tüzesíti lelküket.

A tűznek természete a hevítés és izzítás. Isten szolgája tehát a Szentlélek „tüzes lángnyelvének” lángerejét hordozza.

a) Ez a tűz – fénybe vonja az élet bizonytalan ködét. Így láthatóvá teszi az Isten emberét. Mit lát? Életcél, életértéket és életeszközöket.

b) De ez a tűz felizzítja áldozatos tevékenységre az ember lelkét.

2. Az Úr szeretete kiégette a lélekből a földieket.

a) Az égi tűz – éget is. Vajon porrá égeti az ember értékeit? Csak a földieket. Minthogy pernyévé silányítja a földi kincseket. Nem úgy, hogy elpusztítja, hanem hogy értéküknek túlzó beállítottságát leértékeli.

b) És izzítja a lelket. Ez az igazi szerepe. Kiolvasztja és „életarannyá” termeli a lelkieket. És mi ez a valóságban? Az örök értékek kitermelése. Valóságos útja és módja? A lemondás, aszkétikus életmód.

Bef.: A „tűz” a földiektől szabadít és az égiekkel gazdagít. Ilyen ember –Isten igaz szolgájának mondhatja önmagát, ha él e „tűz” nemesítésével.

2. beszéd: A bölcsesség hordozója

(Erkölcsei beszéd: A bölcsesség ajándéka)

Bev.: A Szentlélek egyik ajándéka a bölcsesség. Boldog tehát az az ember, aki ezzel telítheti életét. Szt. István „telve vala Szentlélekkel” és így nem csoda, ha élete csodákkal és csodás hatásokkal telített. – Rajzoljuk magunk elé a bölcsesség hordozóját.

1. Lélek adta neki a bölcsesség ajándékát.

Elsősorban le kell szögeznünk két tételt.

a) Emberi bölcsesség lehet sok tanulás és tapasztalás eredménye. Ennek tárgya? A földi életviszonylatok helyes lemérése.

b) De az isteni bölcsesség az ég kegyelmének kiáradása. Ennek eredménye: az örök kapcsolatok igaz szolgálata.

2. Egész lélekkel használta a bölcsesség kincsét.

De miért kapunk égi kincseket? Vajon csak tartály-e az ember lelke, aki magába zárja az égi aján-

dékokat?

a) Birtokoló alany és így nem zároló tárgyi eszköz. Mit jelent ez? Tudatosan teszi segítőjévé a vett kincseket.

b) De ily módon felhasználva értékesítő alany, személy. Miben áll ez? Minden cselekvésnek istenivé való átalakításában. Így születnek újjáalakulva a szentek.

Bef.: A Szentlélek ajándéka azért szállt a szent diakónus lelkébe, hogy bölcsen használja az égi kincseket. – És mi? Kérve kérjük ezt a szent ajándékot.

3. beszéd: A hűség Hűségese

(Erkölcsei beszéd: Hűséges az Isten)

Bev.: Szt. István vértanú életét egy szóval így lehetne egybefoglalni: az Úr hűségese. Hűséges volt az igehirdetésben, hűséges volt az igazság harcában, hűséges volt az életáldozat meghozásában. – Vajon ezt a hűséget jutalmazta-e az ég Ura?

1. Mindent, még életét is elvették tőle a gonosz emberek.

Először is ezzel kezdték: „... fejedelmek összeülnek és tanakodnak ellenem” (Zsolt. 118,23).

a) Lélektartalmát, szent hitét gyalázták. „Néhányan felléptek ugyan a libertinusok, a cireneiek, az alexandriaiak meg a Ciliciából és Ázsiából valók zsinagógájából, és vitatkozni kezdtek Istvánnal...” (Ap.Csel. 6,9).

b) Életétől is megfosztották. „...Azután egy emberként rárontottak s a városon kívül vonszolva megkövezték” (Ap.Csel. 7,58). Az embernek nincs nagyobb kincse az Istenen kívül, mint az élete. Ha kioltják a lámpát, sötétségbe vonják a határt. Hát még ha az élet lámpáját oltják ki? Látszólag minden sötétségbe kerül. – És velünk történik-e ilyen? Vállaljuk-e?

2. Mindennél nagyobb, az örök életet adta neki az égben.

a) A földön látomásban. „...Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56). És biztató cél lett utolsó percében.

b) Égben valóságban. „...elője siettel boldogító áldással...” (Zsolt. 20,4). Élete célba futott. Elaludt... „kilehelte lelkét...” (Ap.Csel. 8,1). Élete végnélkülien diadalmaskodott. „...készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,8). – És velünk történik-e ilyen adományozás?...

Bef.: Mit vigyünk magunkkal? Legyünk az Úr hűségesei, és a hűséges Hűségese lesz velünk az ég Ura.

4. beszéd: Előtte tártak az ég kapui

(Erkölcsei beszéd: Az isteni élet eredménye)

Bev.: Az embert átlag úgy szokták jellemezni: az örök gyűjtő. Vagy a föld kincseit halmozza, vagy a lélek erényeit gyűjtögeti. Az első eredménye: a zsupori kufár, a másiké: a lélek-gazdag. – Kérdés: milyen jutalom kíséri az utóbbi embert?

1. Életében a „mennyországot” éli.

Miképpen értelmezendő ez? Mesterünk tanítása és ajándéka az, hogy már a földön meg lehet és meg kell találnunk a „mennyországot”... „Az idő betelt: közel van Isten országa” (Mk 1,15). De valóságos kegye a békés lélekmennország birtoklás. Már születéskor ezt ígéri: „...béke a földön a jóakarató embereknek” (Lk 2,14).

2. Halál percében a szent kapuk táruzását szemléli.

A földi mennország azonban csak nyitány az emberélet örök diadala előtt. Valóban: „Az én országom nem e világból való” (Jn 18,36).

a) Zártak ezek a kapuk – a földi életben. „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9).

b) De tárulnak az áldozatos élet oltáráldozatánál. „Halljátok csak szeretett testvéreim, ugye az Isten éppen azokat választotta ki, akik a világ szemében szegények, hogy gazdagokká tegye őket a hitben, sőt örökösivé is annak az országnak, melyet az őt szeretőknak ígért?” (Jak. 2,5). És kétszárnyra tárulnak a boldog halál pillanatában. Kérdezem: nem érhető-e el értelme, hogy az Úrért életét áldozó diakónus előtt feltárulnak az örök kapuk?

Bef.: Mi volt ő a földön? Örök gyűjtője Isten kegyelmének és állandó szórója Isten igéjének. Mi a jutalma? – Ilyeneké a mennyek országa.

*

V. beszédlánc címe: Szent István vértanú ünnepe

(Karácsony második napja)

Itt most már csak beszédcímeket sorolunk fel, a szónok szabad kidolgozásának biztosításával.

1. beszéd: **A vér pecsétje**
2. beszéd: **A követvetők**
3. beszéd: **A „diaconus Christi”**
4. beszéd: **A nép szolgáinak bére**
5. beszéd: **Krisztus hűségeseinek jutalma**
6. beszéd: **A vértanúk zsengeje**
7. beszéd: **Krisztus útja...**
8. beszéd: **Szenvedések áldozatossága**
9. beszéd: **Lélekharangok – földi dübörgések...**
  - a) Angyali hang – emel.
  - b) Az emberi szó – lesújt.
10. beszéd: **„Video coelo apertis...”**
11. beszéd: **A „hazatérés” útja**
12. beszéd: **A kegyelem ereje**
13. beszéd: **A vértanúság**

* * *

B/rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

Most azután az ünnep, szt. István vértanú ünnepe jellegéből levont következő beszédvázlatokban alapul vesszük az Introitus, Oratio, Graduale, Secreta, Communio és Postcommunio liturgikus szövegeit... Ezekre építjük a rövid beszédvázlatokat. –Természetesen ennek az lesz vezető gondolata, hogy az első vértanú életére, illetve áldozatára hivatkozva fogjuk rendszerbe gondolatainkat. –Lássuk most ezeket egyenként.

1. (Introitus) beszéd: A gonoszok együttese

„... fejedelmek összeülnek és tanakodnak ellenem” (Zsolt. 118,23).

Bev.: Pásztornépek esti beszélgetése egyszerű és merengő szóváltás. A beszélgetés tárgyai a nyáj, az Isten és így lélektársulások, jóság és szeretet. – De az emberek alsóbbrendű csoportja nem a szépség látása nyomán beszél, hanem embertestvérek hibáiról és feltételezett bűneiről fecseg. – Milyen tehát a gonoszok együttese?

1. Gonoszok beszélnek egymás között.

„Mende-mondákat beszélnek nekem az istentelenek, de nem olyanok azok, mint a te törvényeid” (Zsolt. 118,85). Minden beszéd végül is a belső lélek kifejezése. Amilyen a lelkünk, olyan a beszédünk.

a) A gonosz ember gonosz nyelvvel beszél. Lelke sötét, tehát sötéten lát. Sötéten lát és gonoszul ítél. Valamiképpen saját lelkének éjszakáját vetíti másokra.

b) A gonosz ember gonosz terveket sző és kovácsol. De az ítélet nem minden. Még tovább megy és mások ellen gonosz terveket sző. Alaphangja: magához hasonlóan gonosz legyen más is (megrontás), vagy mások kárán emelkedjék (önző lelkület).

2. És üldözést terveznek együttérzően.

A tervek célja – mások kára, – a saját haszna.

a) El akarják némítani az igaz ajkát. A hangosan beszélő örök ítélettel szóló (Keresztelő szt. János). Ennek hangja élő lelkiismeret. Ezt el kell hallgattatni. Szóval, rágalommal, becsületrablással!

b) Sőt, gyilkosságig aljasodik az ilyen „tervezgető”: ki kell irtani, aki ellene mond a gonosz léleknek! A gyűlölet lelke – a gyilkosság szülője. Ezért mondja az Írás: „Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos. És mi tudjuk, hogy a gyilkos nem hordja magában az örök életet” (1Ján. 3,15). Szt. Istvánt is ilyen együttes ítéli meg és kövezi halálra.

Bef.: Mikor leszünk „Isten népévé”? Ha közösségünket a jó lelkelet fonja egybe és együttesünk saját és embertestvérünk szolgálatában tevékenykedik. Némák vagyunk mások gonosz megítélésében és tevékenyek a lelkek emelésének szolgálatában.

2. (Introitus) beszéd: De kik a boldogok?

(Erkölcsei beszéd: A boldogság titka)

Bev.: Vágyunk vágya a boldogság. Életünk a keresve keresés. Azért írja Maeterlinck a „Kék madár”-ban: a boldogságot keresi a két gyermek... De az evangéliumi Mester iskolájának tanulóinak lévén, az Ő szava nyomán keressük: kik az élet boldogai?

1. Az üldözöttek.

Ez az első felelet. – De vajon milyen üldözöttekre gondol a Mester?

a) Akik üldözést szenvednek az igazságért. Ez valóban elméleti beállításhoz való szenvedés. Lehet ez magunk talált igazság. De lehet – és ez fontosabb – az Isten adta életigazság (kinyilatkoztatás, isteni tanítás és isteni életelvek együttese).

b) Akik üldözést szenvednek az igaz életért. Az előbbi elméleti állásfoglalás miatt szenved üldözést. De gondolhatok a Mestert meg nem tagadó vértanúkra... Nem áldoznak Jupiternek, mert hitük szerint csak az igaz Istent illeti meg az áldozat. – De ennél nagyobb az életstílus miatti üldöztetés. Ez már azt a hűséget is magába zárja, amellyel az igaz és áldozatos élet mellett áll a támadott ember (elentétes életelvek ellenére állja a vártát!).

2. A tisztaszívűek.

De az élettartalom nem a szenvedések viselésében, hanem az Isten adta élettisztaság hordozásában mutatkozik. A szenvedések viselése erő birtoklás. De a boldogság harmóniáján épülő egyensúlyozottság – az igazi boldogság hordozója.

a) Az Isten terve – a lélektisztaság.

b) Az ember kiegyensúlyozottsága a tisztalelkűség hordozása.

Bef.: És mit tesz velünk az Úr? „Mily jó az Isten Izraelhez, azokhoz, kik igaz szívűek!” (Zsolt. 72,1).

*

1. (Oratio) beszéd: Az ellenségszeretetet kérem

(Erkölcsei beszéd: Az ellenségszeretet)

Bev.: Mindenben a Mestert követem. Kereszten mondott szava így szól: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit tesznek” (Lk 23,34).

1. Kérem ezt a lelkeletet.

2. Hogy árasztani tudjam szeretetemet.

Bef.: Így alter Christus leszek.

*

1. (Graduale) beszéd: Gonosz ellen: erőm az Úr!

„Ha fejedelmek összeülnek és tanakodnak ellenem, szolgád törvényeiden gondolkodik... Csalárod üldöznék, segíts meg engem!... Adj irgalmad szerint életet nekem...” (Zsolt. 118,23,86 és 88).

Bev.: Mit tehet velünk a földi hatalom?

1. Elveheti földi életemet.

2. Jutalmul szerzik életemet.

Bef.: De mindennél nagyobb az égi jutalom.

2. (Graduale) beszéd: Már a földön is...

(Homiliaszerű beszéd: A szenvedő lélek látomásai)

Bev.: István vértanú látomása...

1. Látja a nyílt eget.

2. Látja üdvözítő Istenét.

Bef.: Ennek valósága: a jutalmak jutalma.

*

1. (Offertorium) beszéd: Az Úr szolgálóinak jegyei

(Erkölcsei beszéd: Istent szerető élet jegyei)

„Kiválasztották tehát Istvánt, akit hit és a Szentlélek töltött el... Amikor megkezdték István megkövezését, az így imádkozott: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet” (Ap.Csel. 6,5 és 7,59).

Bev.: Az Úr rávetíti igazi életjegyeit azokra, akiket magáévá alakít. – Mik ezek a jegyek?

1. Az élő hit jegye.

2. A Szentlélekkel telítettség jegye.

a) Csodásan látó lelke.

b) Egekbe törő élete.

c) Földi élettől elszakadt élete.

Bef.: Kérve kérjük ezeket a jegyeket.

2. (Offertorium) beszéd: Mit hagy itt a hazatérő?

(Erkölcsei beszéd: Lélekkincseink)

Bev.: „Tarisznyás emberként” jutnak át az örök partokra. – Mi válik le az igazi emberről, és mit visz magával az Úr zarándoka?

1. Itt marad a bosszú és a gyűlölet.

2. Odamegy erénykoszorúban a szeretet.

Bef.: Minden itt marad, ami földi –csak egy az érték: a szellem.

*

1. (Secreta) beszéd: A szenvedés dicsőítő ereje

(Erkölcsei beszéd: A szenvedés értékelése)

Bev.: Az élet számomra is Golgota-út. – De hogyan járjam?

1. Lássam az elődeim megdicsőülését.

2. Vágyva vágyjam elődeim sok-sok szenvedését.

Bef.: A szenvedés elszakít a földiektől és odafűz az égiekhez.

*

1. (Communio) beszéd: Mesterét látja az Isten oldalán

(Dogmatikus beszéd: Az ember végső célja)

„Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll!”... így imádkozott: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet!”... „Uram, ne ródd föl nekik ezt a bűnt!” (Ap.Csel. 7,56 és 59 és 60).

Bev.: Az igaz ember Istent látó.

1. Egek Ura – a Mester.

2. Hozzá siet a célbafutott ember.

Bef.: Az égi hazatérésnek ez a boldogsága és jutalma.

2. (Communio) beszéd: A Mesterhez kiált a lelkem

(Erkölcsei beszéd: Kihez fussak?)

Bev.: A földön is erőm a Mester. – És a halál percében?

1. Hozzá, az életerőm forrásához kiáltok.

2. Hozzá, az életcéloom boldogságához sikongok.

Bef.: Magamat egész életemen át neki ajánlottam, magamat halálom percében karjaiba vetem.

*

1. (Postcommunio) beszéd: Legyen erős a lelkem

(Erkölcsei beszéd: Az „Isten erősei”)

Bev.: Isten útja – a küzdelmek útja. Mire erősítsenek a szentségek?

1. A szenvedésre.

2. Kitartó küzdelemre.

Bef.: Kinek példája legyen az én irányítóm?!...

* * *

B/rész – b/csoportja: a napi Evangéliumra épített beszédek

Az Evangélium szövege így szól: „Ezért küldök hozzátok prófétákat, bölcseket és írástudókat. Némelyeket közülük megölték és keresztrefeszíttek, másokat megostoroztok, a zsinagógákban és városról városra üldöztök. Így reátok száll minden földön kiontott igaz vér, az igaz Ábel véréből, Zakariásnak, Barakiás fiának véreig, akit megöltetek a templom és az oltár között. Bizony mondom nektek: Mindez eljön erre a nemzedékre. Jeruzsálem! Jeruzsálem! Te megölsz a prófétákat és megkövezed a hozzád küldötteket. Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk gyűjti szárnya alá csibéit, de te nem akartad. Meglátjátok, elhagyatott lesz házatok. Mondom nektek, nem láttok engem mostantól mindaddig, amíg így nem kiáltotok: Áldott, ki az Úr nevében jön!” (Mt 23,34-39).

Bár az idézett szent szöveg az Isten követéinek áldozatos életét ismerteti, azért szinte **előkészületképpen** jelenik meg a Szentleckében leírt István diakónus életáldozatát illetően. Azért azt mondhatnók, hogy a mai Evangélium és Szentlecke közölte mártírhálál elvi előkészítője. –Lássuk először az Evangéliumhoz fűzött beszédvázlatokat.

Különálló beszédek

1. beszéd: Isten szeretete – ember kegyetlensége

(Homiletikus beszéd: Isten követéinek sorsa)

Bev.: Talán a mai Evangélium lehetne a sokszor zúgolódó és elégedetlenkedő ember vigasza. Mert mit tár alapjában véve elének az Isten szava?

1. Íme, én küldök hozzátok prófétákat és írástudókat.

a) Isten követői tehát itt járnak. És miért jönnek? Mert szeret az égi Atya és haza akarna segíteni égi otthonába, otthonunkba(!).

b) De mi a mi kötelességünk? Hallgatni rájuk. „Aki titeket hallgat, engem hallgat. Aki titeket megvet, engem vet meg, aki pedig engem megvet, azt veti meg, aki küldött engem” (Lk 10,16). – Élني tanításuk szerint! „Milyen jó az Isten Izraelhez, azokhoz, kik igaz szívűek” (Zsolt. 72,1).

2. Némelyeket ezek közül megölték és keresztre feszíttek.

a) Hát így várjátok az Úr követéit? Olvassátok csak a szent szöveget: „Némelyeket közülük megölték, és keresztre feszítettek, másokat megostoroztok a zsinagógákban és városról városra üldöztök” (Mt 23,34...).

b) De mit tegyünk: Tárt legyen a lelkünk kapuja, hogy befogadja az Úr követét.

3. Hozzá, az életerőm forrásához kiáltok, boldogságához sikongok, melyet kiontottak a földön.

De az emberi gonoszság nem történik felelősség nélkül.

a) Isten ítél itt a földön. Itt távol marad tőled. „Mondom nektek, nem láttok engem mostantól mindaddig, amíg így nem kiáltotok: Áldott, ki az Úr nevében jön!” (Mt 23,39).

b) Isten ítél – ott az örök napon. „...És a juhokat jobbjára állítja, a bakokat pedig bal oldalra.” (Mt 25,33). „...És ezek az örök büntetésbe mennek, az igazak pedig az örök életbe.” (Mt 25,46).

4. De újra hozzátok tér az Úr, ha hallgatva követitek szavát.

„Mondom nektek: nem láttok engem mostantól, míg nem mondjátok: Áldott, ki az Úr nevében jön.” (Mt 23,39). Ez a szent szöveg a jóságos Isten végleges szeretetét mutatja.

Bef.: Az Isten szerető Atya, csak az ember legyen szerető gyermeke!

2. beszéd: De kié az utolsó szó?

(Homiletikus beszéd: Isten parancsol, ember felel az étellel)

Bev.: Isten szava bűgó orgonaként szól az életen át, csak figyeljen reá a föld zarándoka. – Hogyan jár közöttünk az Úr Lelke?

1. Felénk fordul az Isten.

Ezt így fejezi ki az Írás: „Ezért küldök hozzátok prófétákat, bölcseket és írástudókat” (Mt 23,34). Ez a szerető Isten jót akarása.

a) Jót akar és parancsol – a természetben. Ez a köteles hódolat, amely kényszer alapján jelentkezik.

b) Jót akar és parancsol – az emberlélek világában. Ez az ember világa, amely odahajlásban mutatkozik. – De van-e különbség?

2. Szabadon cselekszik az ember.

Ezt így fejezi ki az Írás: „Némelyeket közülük megöltök és keresztre feszítetek, másokat megostoroztok a zsinagógákban és városról városra üldöztök” (Mt 23,34). Ez a szabaddá teremtett ember lehetősége.

a) Ez magyarázza a bűn lehetőségét.

b) Sőt ez magyarázza a bűn valóságát.

3. De végső szóval dönt az Isten.

Ezt így fejezi ki az Írás: „Meglátjátok, elhagyatott lesz házatok” (Mt 23,38).

a) A szabadsággal együtt jár a felelősség.

b) Ezért a döntő szó az Úré. De azért is, mert a Végtelen szava nem lehet „pusztába kiáltó szó”!

Bef.: Végül az igazság nagyobb erejéről van-e szó? Nem! A szeretet diadalmas előretöréséről, mely azonnal jelentkezik, mielőtt ezt mondja az ember: „Áldott, ki az Úr nevében jön!” (Mt 23,39).

3. beszéd: Isten állandóan kopogtat

(Dogmatikus beszéd: Isten szava)

Bev.: Isten olyan szorosan fűz Magához, hogy minden életrengés az Ő kopogtatása. – Hol jelentkezik az Isten?

1. A természet hangján.

Minden törvény Isten alkotása és az élet tökéletesebb szolgálata. „Boldog ember, ki... az Úr törvényében leli kedvét” (Zsolt. 1,1 és 2). „Mester, melyik a legfőbb parancs a Törvényben?” Jézus így felelt: „Szeresd Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legfőbb: az első parancs. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. E két parancson függ az egész törvény és a próféták” (Mt 22,36-40). – Erre a szolgálatra jelentkezik mindenki és így akarja elősegíteni az ember tökéletesedését.

2. A lelkiismeret hangján.

Ez már belső és személyes hang. Mindenkiiben cseng. Tiltva, vagy bátorítva... „...lelkiismerete tanúskodik és önitélete is, mely hol vádolja, hol fölmenti...” (Róm. 2,15).

3. A küldöttei hangján.

Ez már személyes követeinek küldésével.

a) Próféták. Minden próféta küldött.

b) Egyszülöttje. „...e végső korszakban Fia által szólott hozzánk” (Zsid. 1,2).

c) Egyháza. „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet” (Mt 28,19). – Mindenkit segít. Csak figyeljünk. De ne úgy, ahogy az Írás vádolja az Úr választott népét: „Jeruzsálem! Jeruzsá-

lem! Te megölöd a prófétákat és megkövezed a hozzád küldötteket” (Mt 23,37).

Bef.: Isten szava minden! Figyeljen reá az ember!

4. beszéd: Ki küldi a prófétákat?

(Dogmatikus beszéd: A próféták Ura)

Bev.: Hallgassuk csak a Jeremiás prófétához intézett isteni parancsot, mely így szól: „És mondotta nekem az Úr: Ne mondd azt, hogy gyermek vagyok, – mert bárhova küldelek majd, te elmégy, és bármit parancsolok majd neked, te elmondod. Ne félj az ő színüktől, mert én veled vagyok, hogy megszabadítsalak, – úgymond az Úr” (Jer. 1,7-8).

1. Küldi az ég Ura.

Választ és indít. De kegyelemmel is telít.

a) Szájba adja az igét: „Majd kinyújtotta kezét az Úr, megérintette szájamat, és mondotta nekem az Úr: Íme, én szájadba adom igéimet” (Jer. 1,9).

b) Hogy gyomlálj! „Íme, én ma nemzetek és országok fölé állítlak, hogy gyomlálj és rombolj, hogy szétszórj és széthányj, hogy építs és ültess” (Jer. 1,10).

2. Küldetésüket számon kéri az ég Ura.

Az Úr követé – felelős követ. Számadást tart vele az Úr.

a) Jónást is küldi – és számon kéri. „Szózatot intézett az Úr Jónáshoz, Ámáti fiához, mondván: Kelj fel, menj Ninivébe... De az Úr nagy szelet bocsátott a tengerre, és nagy vihar támadt a tengeren, úgyhogy a hajót az a veszedelem fenyegette, hogy összetörik... Ekkor az Úr parancsára a hal kihányta Jónást a szárazra... Ekkor ismét szólott az Úr Jónáshoz, mondván, kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd ott a szózatot, melyet majd mondok neked” (Jón. 1,1 és 4; 2,11 és 3,1-2).

b) De számon kér bennünket is, hogy hogyan fogadtuk küldöttjeit. Család, nagyobb közösség, hivatal, munkahely, mind szent terület!

Bef.: Az isteni követ befogadját áldásával kíséri az ég Ura!

5. beszéd: Kik értelmezik az Írást?

(Dogmatikus beszéd: A hivatalos írásmagyarázók)

Bev.: Vajon egyénekre bízta-e az Úr az Ő követi szavának lemérését és hirdetését?

1. Az Ószövetségben a hivatalos zsinagóga tanított.

a) Az Úr igéjét hirdették a próféták.

b) Az Úr igéjét őrizték a nép vezetői. „...Isten rájuk bízta kinyilatkoztatását” (Róm.3,2).

2. Az Újszövetségben Krisztus Egyháza tanít.

a) Az Úr Jézus alapította és küldötte. „Aki titeket hallgat, engem hallgat. Aki titeket megvet, engem vet meg, aki pedig engem megvet, azt veti meg, aki küldött engem” (Lk 10,16).

Bef.: Az Úr az egész „depositum fidei”-t, az élő tanítást – a hivatalos Egyházra bízta.

6. beszéd: Az isteni követek

(Erkölcsei beszéd: Az Úr követeit várjuk)

Bev.: Keresztelő szt. Jánost így lehet jellemezni: ő a pusztában kiáltó szava. Röviden: az Úr követe. – Jönnek-e ilyen követek mihozzánk is?

1. Az egész emberiség Urat vár és követ után eseng.

a) Mert reánk nehezédnek az élet bajai.

b) Mert reánk zúdulnak a sors fordulatai.

c) Mert ködbe vonnak a lelki-szellemi nehézségek.

2. Az egyes ember Urat vár és követ után eseng.

De miért van ez így?

a) Mert súlyos zavarokat hoznak a földies vágyak és lelki megindulások.

b) Mert összeomlással fenyegetnek az egyéni tragédiák.

c) Mert naponta félelmetesen feltűnnek a lelki omlások.

Bef.: Bizalom! Ha jól körülnézünk minden és mindenki körül, bennük követek jelentkeznek. Ők előkészítenek az Úr teljesebb befogadására. Köszöntsük őket, és jön utánuk az Úr!

7. beszéd: Az Isten közelségének fokozatai
(Erkölcsei beszéd: Az Istenhez közeledés fokai)

Bev.: Közelebb Hozzád, Uram! – Ez a mi óhajunk is. Ez a próféták igehirdetése is... „Készítsétek az Úr útját!” (Mt 3,3).

1. **A közeledés első foka: a felismerés és a felbecsülés.**
2. **A közelebb jutás második foka: a tetteire lendülés.**
3. **A közeledés harmadik foka: a misztikus együttélés.**

Bef.: Így közelebb jut Istenhez az ember. Ezekben a lépcsőkben eszköz az Úr minden követe.

8. beszéd: Az Úr követeinek hivatása
(Erkölcsei beszéd: Miért jönnek az Úr követei?)

Bev.: Kopogtat-e küldetés nélkül az Isten követe? Tagadhatatlan: életkincseket hoz a föld embere számára. Hasonlattal: az élet magvait hozza. – Miért jönnek tehát az Isten követei?

1. Hirdessék az Isten igazságát.

a) Valóban mit küld a jó Isten? – Fényt az életútra. Ő a fény a zsidók vándorútján. „Az Úr felhője lebegett ugyanis nappal a hajlék felett, éjszaka meg tűz, Izrael egész népének láttára, egész utazásuk alatt” (2Móz. 40,36). – Ő a fény a megváltott nép zarándoklatán. „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

b) Erőt az életút járására. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: Én felüdítlek titeket” (Mt 11,28).

2. Szolgálják az emberek boldogságát.

Valóban mit akar az Isten adta igazság?

a) Helyes látást. Mit mutat a helyes fényvetés? (Lásd: nyolc boldogság!).

b) Az igaz élet élését számunkra. „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol.3,1-2).

Bef.: Ahol ilyen kincseket szórnak, és a kincsgyűjtés ilyen eredményeket hoz, ott isteni küldetéssel járnak az isteni követek...

*

(Kissé kidolgozottabb változat:)

Bev.: Kopogtathat-e küldetés nélkül az Isten követe?... Tagadhatatlan, hogy küldetésre indul és életkincseket hoz a föld embere számára. Hasonlattal szólva azt mondhatnók: a természetfeletti, **isteni élet magvait** hozza. – Ahol ugyanis az Isten követe jár, ott szebbé bontakozik az emberi élet. – Miért jönnek tehát az „Isten követei”?

1. Először azért érkeznek, **hogyan hirdessék az Isten igazságát**. Az egek Ura az élet Ura... A föld embere az örök Atya teremtménye, de egyúttal – „Isten fia” is. Erről mondja az Írás: „Ti Isten fiai vagytok” (Gal. 3,26). Ez az igazság azonban **egemből** ered, hogy így boldoggá tegye a **föld emberét**. – Ennek meghirdetése – Isten ténye és az ember igazi öröme. – Mit ad tehát az **isteni igazság**?

a) **Fényt** az életútra. A fény – a zsidók vándorútján... „Az Úr felhője lebegett ugyanis nappal a hajlék felett, éjszaka meg tűz, Izrael egész népének láttára, egész utazásuk alatt” (2Móz. 40,36). – Ő Fény a megváltott nép zarándoklatán. „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

b) De a fény mellett **erőt** – az életút járására. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: Én felüdítlek titeket” (Mt 11,28).

2. Majd ismét kérdem: miért jönnek az isteni követek? A második felelet így szól: **hogyan szolgálják az emberek boldogságát!**

Valóban mit akar az Isten adta kinyilatkoztatás?

a) Adni akar: **helyes látást**. – „Látását” az isteni eredetnek, „látását” az isteni élettervnek és „látását” az örök hivatásnak. Így azután előkészíti azt az utat, amelyen az „élet boldogjai” járnak (Lásd: a

„nyolc boldogság” tanítását: Máté 5., 6., 7. fej.).

b) Adni akarja: az igaz **élet élés** – segítségét. Kegyelemközlés ez, amely végül is – az örök élet dialába torkollik. „Ha tehát Krisztussal feltámadtatok, keressétek, ami odafönn van, arra irányuljon figyelmetek, ne a földiekre” (Kol. 3,1-2). – De sohase felejtsetd: ez a természetfeletti, isteni életben tőz... Olvasd és valósítsd meg azt az életet, amelyről ezt írja az apostol: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20)!

Bef.: Végezetül szögezzük le: földön járnak Istenatyánk követői, hogy híret vigyék az isteni hivatásunknak és lehetőségét segítsék isteni életünknek. Az Úr Egyszülöttje – a valóságos **Követ**, az utána következők – szt. István diakónuson kezdve – az emberi élet lelki szolgálatát segítik. Őket a Mesterhez fonta – kegyelmi életük, őket az örök életbe juttatta – **véráldozatuk**. – Legyünk boldogok, hogy **ilyen követek** indítanak, és egek közössége vár – az örök kapuknál!

*

9. beszéd: Milyen a követek fogadása?

(Erkölsi beszéd: Az ember és az Isten követői)

Bev.: Minden ember lelkén kopogtat az isteni követ. Kérdezve kérdezzük, hogyan fogadjuk az Úr küldötteit? Milyen a fogadtatásuk?

1. Szeretetteljes – az alázatosak részéről.

Az alázatos ember – a Mester követője.

a) Egektől vár. „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat” (Iz. 45,8).

b) És hálával fogad. „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj” (Mt 8,8).

2. Kegyetlen – a megátalkodottak részéről.

A gonosz ember igen rosszul érzi magát a jó ember közelében.

a) Fáj a hangjuk. „Amikor ezt meghallották, szívüket elöntötte a méreg és fogukat vicsorították feléje” (Ap.Csel. 7,54).

b) Elítélő tiltakozás az életük.

c) Gyűlöletet és halált támaszt jelenlétük. „...megkezdték István megkövezését...” (Ap.Csel.7,59).

Bef.: De világot jár hangjuk és így életet teremt a magvetésük. „Végig a földön szárnyal a szavuk, világ végéig elhat szózatuk” (Róm. 10,18).

10. beszéd: A próféták sorsa

(Erkölsi beszéd: Az Isten ügyének áldozatosai)

Bev.: A tüzek hivatása a fényvetés, de a mécsek sorsa – az áldozatos kialvás. – És az élettüzek hivatása?

1. Fényt derítenek az ember útjára.

Ez a tanítói munkának eredménye. – Kérdezzük: hivatunk-e erre?

2. De vért áldoznak az élet igazságaira.

Ez az igazság áldozatos pecsétje. – Ne kísérsük magunkat kérdésekkel, hanem kérjük imával, hogy ilyenek lehessünk.

Bef.: És végső sorsuk is kialvás? Nem! Örök tüzek ők az Isten országában.

11. beszéd: Az áldozatok áldozata

(Erkölsi beszéd: A véráldozat)

Bev.: Mivel mutatja az ember legnagyobb szeretetét? Jézus felel erre mondván: „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért” (Jn 10,11).

1. Az Úr követői életet áldoznak.

a) Ezt látjuk az Ószövetségben. Izaiás, Jeremiás élete – áldozat.

b) Ezt látjuk az Újszövetségben. Szt. István kezdi és a 12 folytatja.

c) Ezt látjuk a történelem folyamán. Katakombák, cirkuszok és más kivégzési helyek mutatják.

2. Mert az isteni Bárány is vért áldozott.

De mi ennek az áldozatnak a gyökere?

a) A Messiás áldozatot ígér. „Pedig ő a mi gonoszságainkért sebesített meg, a mi bűneinkért töretett össze” (Iz. 53,5). „Akár csak a juh, úgy vitték leölésre, s miként a bárány elnémul nyírója előtt, Ő sem nyitotta szőlásra ajkát” (Ap.Csel. 8,32).

b) A Messiás életáldozatot hoz. „...megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig” (Fil. 2,8). – A Messiás a szentmisében is vértelki áldozatot mutat.

Bef.: Az áldozat – az Istenhez közeledés feltétele és megvalósítása.

12. beszéd: Az Isten szavának az ereje

(Dogmatikus beszéd: Isten szavának végérvénye)

Bev.: Hogyan szól Isten szava és hogyan járja az élet útjait?

1. Parancsolóan indítja az emberi életet.

Az Úr a Teremtő. Ebben gyökeredik döntő irányítása. Szava szól...

a) Természetünkben, amely Isten képe. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

b) Kinyilatkoztatásban, amely a fiahoz szóló Atya beszéde. „Tehát nem rabszolga többé. Hanem fiú, ha pedig fiú, akkor Isten által örökös is” (Gal. 4,7).

2. Döntően érvényesíti a közölt ítéletet.

Ez a tétel – isteni kinyilatkoztatás, és ember értelmével követheti a szent igazságot.

a) A kinyilatkoztatásban igazolja a történelem, és igazolja a Mester szava: „...ahol a féreg el nem pusztul és a tűz ki nem alszik...” (Mk 9,43).

b) Az emberi értelem így közelíti: nem lehet nagyobb a véges emberi akarat az Isten akaratánál. – A döntő szó tehát az Istené. Ez pedig azt jelenti: felelős az ember.

Bef.: Hogyan szól az Isten szava? Irányító útmutatásban, a jók szeretetében és utolsó sorban kemény döntésben.

13. beszéd: Az isteni ítélet eredménye

(Dogmatikus beszéd: Az Isten ítélete)

Bev.: De a döntő – mondtuk az imént – az isteni szó. Milyen ez a beszéd?

1. Keményen sújt a földön.

Az üdvösség története mutatja.

a) Kemény – az első szülőknek. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térned a porba!” (1Móz. 3,19).

b) Kemény – a bűnös népeknek. „Emeld fel a pajzsot, mely kezedben vagy, Hái városa felé, mert átadom néked” (Józs. 8,18).

c) Kemény az egyes embernél (Káin, Fáraó, Mózes, Dávid király, Salamon. ...).

2. Döntően sújt az örök ítéletben.

Itt is kemény a döntés.

a) De megrázó – az örök kárhozban. „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41).

b) De reményt nyújtó a tisztítóhely büntetésében.

c) S minden képzeletet felülmúló a jutalmazás fenségében. „Sohasem lehetett hallani, sem fül fel nem fogta, szem nem látta, Isten, rajtad kívül, amit a téged váróknak készítettél!” (Iz. 64,4 és 1Kor. 2,9).

Bef.: A döntő szó valóság. De csak az elítélő rémületben. Ez kitől függ? A remegő embertől!

14. beszéd: Meddig nehéz az Isten karja?

(Erkölcsei beszéd: A megbocsátó Atya)

Bev.: Isten haragja végül is Isten igazsága. Amint kielégül az igazság, azonnal észlelhető a szeretet áramlása. – Hogyan van ez valóban?

1. Ha bánatot vált ki a büntető Isten.

Istent sérti a gőg, és ember felé fordítja – az alázat.

a) Ábrahám könyörgése számokban... 50... 40... 10... esdi Szodoma megmentését (Olv. 1Móz.

18,26-32).

b) Ninive megtérése. „Mikor látta az Isten az ő cselekedeteiket, hogy megtértek gonosz útjukról, megbánta az Isten a rosszat, melyről azt mondta, hogy reájuk hozza, és nem hozta reájuk” (Jón. 3,10).

c) Az apostolok küldetése. „Akiknek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyertek, akiknek pedig megtartjátok, azok bűnben maradnak” (Jn 20,23).

2. Akkor áldásra emelkedik az Úr Lelke.

Az Úr élettartalma a Szeretet. „Az Isten szeretet” (1Ján. 4,8). Mikor fordul felénk?

a) Állandó áramlással. Isten Önmagának örök kiárasztója... De befogadta-e az ember?...

b) De különösen a könnyező alázatnak bánata látásakor. – Ezt hirdeti a tékozló fiú, a bűnös asszony, Péter és Mária Magdolna...

Bef.: Miért? Mert így a felsőbbrendű célt elérte az égi pedagógia.

* *

Beszédláncok

– Most azután olyan egybefonódó **beszédláncot** közlünk, amely az **Evangelium** szövegére építkezik.

I. beszédlánc címe: Az Úr kezének műve

Az egész beszédlánc azt a gondolatot akarná megpendíteni, hogy Isten kezéből mindig jó származik az ember számára. Csak arra kell ügyelnünk, hogy a jó fogalmát mindig a felsőbbrendű jó értelmezésben használjuk. –Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: A teremtő Isten – a jóság szórója

(Dogmatikus beszéd: A Teremtő műve)

Bev.: Mi a világ ősi jegye? A jóság és a szépség. – Milyen tehát a Teremtő lelke?

1. Jóságából teremt, hogy megosszon.

Az Isten a végtelen tökéletesség.

a) Övé minden.

b) Ő szórja azt való létté.

2. Jóságából teremt, hogy boldogítson.

De a saját dicsősége a főcél.

a) Az ember az Ő képe.

b) Az ember boldogítása az Ő célja.

Bef.: Amit hordoznunk kell, az jó. Tehát Isten teremtő lelkéből csak jó fakad.

2. beszéd: A tanító Isten – a jóság ismertetője

(Dogmatikus beszéd: Az isteni ige hivatása)

Bev.: A Teremtő nem visszahúzódó hatalom. A világot fenntartja, az embert tanítja. – De mit tanít az Isten?

1. Isten jóságát közli.

a) Tárgyilag tanít – létének felismerésére. „Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra” (Róm. 1,19).

b) Alanyilag tanít – a jóságának értékelésére.

2. Ember üdvösségét segíti.

De a tanító szó nemcsak értelmi ismeret, hanem életet adó lendület.

a) A szebbet megkívántatja.

b) Az isteni elérésére segít.

Bef.: Tanító az Isten, hogy lássuk: Atyánk az ég Ura.

3. beszéd: A büntető Isten – a jóság szorgalmazója

(Erkölcsei beszéd: És a büntetés?)

Bev.: De hogyan illik bele a büntetés az Isten fogalmába? Mert hogyan közeledhetne az Isten?

1. Jövő képétől megtorpan az ember.

A Sinai hegynek jelenete az ember remegését mutatja.

2. Valóságos jelentkezésétől megfordul az ember.

De Isten kezének érintésére – megfordul az ember.

3. Végül is a súlyos kéz érintésére Istenhez tér az ember.

Ha azonban a büntető kéz reánehazedő, akkor gesztusától elégtételt szerezhet az ember.

Bef.: Isten mindig nevel és emel.

4. beszéd: A megbocsátó Isten – a jóság feltárója

(Erkölcsei beszéd: A megbocsátó Atya)

Bev.: A Mestert egy kép jellemzi a legjobban: a jó Pásztor. Elhagyja a 99 igazat és életét adja az elveszendőkért. – Hogyan megy ez végbe?

1. Megbocsát a tévelygő népének.

(Puszták zarándoka!)

a) Ellene fordultak – zúgva.

b) Aranyborjút imádtak – mehtagadva.

2. Megbocsát nekünk tévelygőknek.

(Az élet-puszták népe vagyunk!)

a) Mi is elhagytuk bűneink miatt.

b) De minket is visszafogad könnyeink miatt.

Bef.: A jó Pásztor hazavárja nyáját. „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16).

5. beszéd: A megszentelő Isten – a jóság túlárasztója

(Dogmatikus beszéd)

Bev.: De elég-e az Isten szeretetének a bűnbocsátás? A megváltott népet több kincessel gazdagítja. – Mit tesz tehát velünk?

1. Nem maradunk – csak megtisztultak.

a) Emberi természetünk eredeti szépsége kevés.

b) A végtelen Szeretet többet akar.

2. Hanem megemeltetünk Isten fiaivá.

a) Ennek alapja az isteni természet.

b) Ennek gyümölcse az istenfiúság kegye.

Bef.: A megszentelődés tehát annyit jelent: velem az Isten természetében, és Hozzá fűződöm a gyermekség kegyével.

6. beszéd: A megdicsőítő Isten – a jóság örök szórója

(Dogmatikus beszéd: Életünk teljes értéke)

Bev.: De a föld zarándoka merre tér? Mi a mi utunk?

1. Zarándokúton – Istent keressük.

a) Értelemmel mindig ezt kutatták. Az élet történéseinek oksora Istenre utal.

b) Kinyilatkoztatással is. Az üdvökonómia ezt mutatja.

c) Isteni természet nyerésében.

2. Életrévben – Istent találjuk.

De ez a „keresés” – biztos találást ad. Nemcsak fogalmi létét bírjuk, valóságban szemléljük.

a) Az örök élet révpártján. Erről ír az apostol: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12).

b) Az égi Atya szerető lelkén. Isten a Szeretet, és csak Vele élünk. „Most megmarad a hit, remény,

szerepet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Mi tehát a mi életünk jelző póznája? Az, amit szt. István látomásában látott: „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56). – Ha ezt látjuk, akkor el is érzük.

*

– Most azután egy olyan **beszédláncot** közlünk, amely szt. István életáldozatát véve központul, az ember **boldogság-kérdésével** foglalkozik. Az egész háttere ez: miért követeket küld az Úr, és hogyan nyerheti boldogságát az ember?

II. beszédlánc címe: A boldog ember inge

Az egész sorozat alap gondolata lehet ez a kérdés: kik tartoznak az élet boldogai közé? Szépen bekapcsolható a hegyi beszéd eleje, amely a Mester megvilágításában tanítja a boldogság mibenlétét (a nyolc boldogság!). – Mi erről pozitív megvilágításban szólnunk Mindenszentek ünnepén. A mostani beszédsor inkább a negatív példát érintené, negatív oldalát a kérdésnek, de figyelemmel arra, hogy végül is a döntő pozitív tény állítsa elénk. – Az összes beszéd úgy fejtegetendő, hogy egymás után kérdésként meredjen elénk, vajon ez, vagy az az életjárulék lényeges része-e az emberi boldogságnak? Sőt azt is ki kell emelni, hogy még a Messiás tárgyi és történelmi megjelenése sem minden, mert azt is alanyian kell felhasználnia az embernek. – A lényeg tehát az léssen: a boldogság tárgyi valósága más-tól, valóban az Istentől származik, de a boldogságnak alanyi élvezése az emberszemély szent kincse és megvalósítandó kötelessége. – Lássuk a beszédeket egyenként.

1. beszéd: A boldogság mibenléte

(Erkölcsi beszéd: A boldogság alanyi értéke)

Bev.: Közismert legenda, hogy a túlméretezetten élő dúskálódó keresve keresi – a „boldog ember ingét”. Zarándokútra indul és mindenkitől, akit boldognak hisz, ezt kéri és végül reá döbben arra, hogy az az ember az élet boldoga, akit még utolsó ruhadarabjától is megfosztott az élet keménysége és az ő osztó jósága. – De most **csak** elméletileg értelmezzük a boldogságot, hogy majd a zarándokúton mi is reádöbbenjünk az igazi igazságra. – Mi a boldogság lényege?

1. Elhalkulása a feszítő igényeknek.

Az élet ütemét boldogság keresés diktálja. Lényeges hangja a törtetésnek: előre az újabb és újabb birtokbavételre.

a) Boldogtalan tehát a törtetve kereső. Lessing szerint – a keresés boldogság. Buddha szerint – a keresés boldogtalanság.

b) De boldognak látszik a nyugodtan elpihenő. Az élet tapasztalata szerint elernyeszt a semmittevés.

2. És birtoklása a felsőbbrendű örömöknek.

Mert az örömökben fokozatok vannak.

a) Testi örömök. Paradicsom volt és legyen a világ.

b) Lelki örömök. Uralkodjék a lélek – a föld fölött. „Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra, s uralkodjék... az egész földön...” (1Móz. 1,26).

c) Szellemi örömök. István diakónus élete ilyen. Ezért tud küzdve élni. „Istvánt kegyelem és erő töltötte el, és nagy csodajeleket művelt a nép között” (Ap.Csel. 6,8). Ezért tud boldogan halni. „Amikor megkezdtek István megkövezését, az így imádkozott: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet!” (Ap.Csel. 7,59).

Bef.: Tárgyilag ez az igazság. De most járjuk be a világot, hogy a tapasztalat is erre hangoljon bennünket.

2. beszéd: Talán a vagyonos ember ruhadarabja?

(Erkölcsi beszéd: A díszes köntös értéke)

Bev.: Keresve kereső utunk első állomása legyen: a vagyonos ember portája. Itt lakik-e a boldog

ember, hogy megvegyük tőle a „boldog ember ingét”? – De mit mutat a vagyonos ember otthona?

1. A vagyon fokozott ütemet diktál a további szerzésért.

Ez pedig nem béke és nem nyugalom.

a) Feszül a további vágy. Kereskedő, iparos, munkás –mindig többet akar. Mert igénye gyarapodott.

b) Túlzott erőfeszítésre szorít a további birtoklás. Ez a felfokozott igények kielégítéséből fakad.

c) Félelemmel tölt el az esetleges elvesztés. Örök gondoskodások, biztosítások nyugtalanítanak.

2. Vagy bűnös élvezetet: a könnyedén dobható vagyónért.

a) Jelszó: „Für Geld Alles!”

b) Eredmény: elernyedő pusztulás. Testi és lelki. – Kik az erkölcsileg összeomlók? A földi javak harácsolói és habzsolói.

Bef.: Ez az állomás nem a boldog ember ingét hordozók együttese. Itt nem lakik a boldogság. – Utunk további állomást keres.

3. beszéd: Talán az élvezet emberének a köntöse?

(Erkölcsei beszéd: Az élvezetek értéke)

Bev.: Köszöntsünk be – a mulatozók tivornya tanyájára!... Bacchus és Venus kínálja a serlegét és virágos élet szirmai... Vajon itt élnek-e az élet boldogjai?

1. Itt elborult az emberi értelem fénye...

Itt nem lát és nem ítél az ember.

a) Itt igényeskedik a szenvedély. Tobzódó az élet, rózsafátyolos a vágyott élvezés, és így elkábított az értelem...

b) Itt kielégítést talál a szilaj vágyakozás. Ilyen vakítóan csillanó „ködképek” között folyik a bor, perdül a tánc és pusztul az erkölcs.

c) De végül halált talál az élet boldogsága. És ez „boldogság” léssen? Talán az az igazság: a boldogság tavaszi zsendülése jelentkezik, de a másnapi életfagy a legkisebb rügyet is lefagyasztja.

2. Itt kialszik a felsőbbrendű örömök mécese.

A duhaj élet – valójában életérték áldozat. Amit szerzünk átfutó idegzsongásban, azt ezerszeresen vesztegetjük – a lelki és szellemi örömök eltékozlásával.

a) Tékozoljuk – a lelkieket. Nem dolgozunk a lelki élet vonalán. Kultúra, kutatás, magasabb rendű élet – nem igény... Könyv? Tudomány? Művészet? Erkölcs?... Jelszó: ede, bibe, comede, post mortem nulla voluntas. Erről szól elítélően az Írás: „Éljünk tisztességesen, mint nappal, ne lakmározásban és részegeskedésben, ne fajtalanásban és tobzódásban, ne civódásban és versengésben” (Róm. 13,13).

b) Vesztegetjük a szellemieket. Akár a természetes életörömökre gondolunk, akár a természetfelet-
tiekre irányítva a figyelmet. Mindkettő idegen az ösztönös élet berkeiben.

Bef.: Ez a tanya sem az életboldogság otthona... Irány: tovább... tovább...!

4. beszéd: Talán a hatalom birtoklóinak a tógája?

(Erkölcsei beszéd: A hatalom jelvényeinek értéke)

Bev.: Igen gyakran halljuk, hogy a hatalmasok, az intézkedni tudók, az élet „Übermensch”-ei az élet boldogjai. – Kérdezzük meg a világ hatalmasait, mint mondanak?

1. Enyém a világ minden gondja – ez az ő tételük.

Szomorú és nehéz feladat a külső hódolat dicsősége mellett.

a) A népek életirányát ő szabja. Nagy és nagy feladat ez. Van benne itt-ott dicsőség és öröm, de több az álom nélkül töltött gondterhelt éjszaka.

b) A népek boldogságát ő diktálja, vagy gátolja. Mert a felelősség kérdése ezzel a tétellel kapcsolatos.

c) A népek boldogságát ő diktálja, vagy gátolva a gond és teher életének nyugalmát akadályozza. Érthető, mert a gond nem a boldogság réve.

2. Szörnyű lelkemen a felelősség súlya – ez a panaszkodás.

Ezt érzi, tehát ez az életének igazi belső tartalma.

a) Felelős magáért – így nyugtalan magáért.

b) Felelős másokért – így nyugtalan másokért.

Bef.: Lehet-e így boldog és kielégült az ember? Az **ilyen ember** még ha a legnagyobb hatalom birtokosa, akkor sem mondható boldognak.

5. beszéd: Talán a szenvedésektől mentesek öltözete?

(Erkölcsei beszéd: A szenvedés lélektana)

Bev.: A boldogságot és a szenvedést szokták egymással szembeállítani az emberek. A gyarlók szerint az a boldog, akit elkerül a szenvedés. – Igaz ez?

1. A szenvedés nélküli élet – fantázia képe.

a) Csak gyerek képzelet a mesevilágot.

b) Vagy fantaszta ember álmodja. „Utópiák”.

2. A mesterséges szenvedésnélküliség az elernyedés első lépése.

a) A küzdelem a zarándok ember életének lényeges jegye. „Katonasor az ember élete a földön” (Jób 7,1).

b) A nehézségek nélkül elpettyhüdnek az emberek erői. Hisz a sport is mesterséges erőfeszülés.

3. A szenvedés átértékelése – az élet boldogságának egyik lépése.

a) Megkövezik a diakónust. Fájdalma átértékelődik. „Virul majd az igaz, mint a pálma, gyarapszik, mint Libanon cédrusa” (Zsolt. 91,13).

b) És így kiált a szenvedő testvér: „Bizony nyitva látom az eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56). – Ezért az élet igaz jutalma – a küzdelem pályabére. „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8).

Bef.: Küzdelem az ember élete. „Vívj meg a hit jó harcát!” (1Tim. 6,12). Az isteni tanítás így szól: „Virtus in certamine perficitur”. Továbbá: „Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak!” (Zsolt. 118,1). Ez a helyes útmutatás.

6. beszéd: A gyalázattal illetett Mester bíborpalástja

(Erkölcsei beszéd: A gyalázat lelki értéke)

Bev.: A karácsonyi éjszaka – az Úr Egyszülöttjének érkezése. A Bölcs így jelzi: „Mert mialatt mély csend borult mindenre, s az éjjel sietős útja közepén tartott, mindenható igéd az égből, királyi trónodról, ott termett a pusztulásra szánt föld közepén” (Bölcs. 18,14-15). – De kérdés marad: az isteni tény maga meghozta-e az élet boldogságát? Nézzük a Mestert Magát, és így nézzük önmagunkat.

1. Krisztus Urunk a szenvedés palástját hordozta érettünk.

Milyen legyen az életünk? „Tanuljatok tőlem” (Mt 11,29). – mondja az isteni Mester. Az iskola pedig a szenvedések iskolája.

a) Erről is szól a próféta: „Pedig ő a mi gonoszságainkért töretett össze, a mi bűneinkért sebesített meg, a mi békességünkért van rajta a fenyíték, s az ő kék foltjai által gyógyultunk meg” (Iz. 53,5). És: „Feláldoztatott, mert ő maga akarta, és nem nyitotta meg a száját; viszik, mint a juhok leölésre, és mint nyírója előtt a bárány, elnémul, és meg nem nyitja száját” (Iz. 53,7).

b) A Mester élete ezt igazolja. Magáról így beszél: „A rókának odúja van, az ég madarának fészke, de az Emberfiának nincs hová lehajtsa a fejét” (Mt 8,20). Személyes – a keserűség poharának teljes hörpintése.

c) És így a szenvedés – a boldogság forrása. De milyen forrás? A természetes életben is indulás létszen, az örök életben pedig kiteljesülés.

2. Mi is viseljük – Őérette.

Az élet malomkövei minket is örölnek.

a) Bántalmak érnek. „...fejedelmek összeülnek és tanakodnak ellenem” (Zsolt. 119,23). A világ nehézségei is reánk nehezdednek, emberek terhe is reánk zúdul.

b) Fájdalmak gyötörnek. Szülhetik az élet nehézségei és az emberek támadásai.

c) De isteni erők vígasztalnak. „Ő (sz. István vértanú) azonban Szentlélekkel eltelve föltekintett az égre és megpillantva az Isten dicsőségét és Jézust, amint az Isten jobbán áll, fölkiáltott: „Bizony látom a megnyílt eget...” (Ap.Csel. 7,55-56).

d) És az eredmény? – Szakadás a földtől és emelkedés az égre. Francois Coppée „Megváltó szen-

vedés” c. műve idézhető... Végül ajkunkon is cseng: „Gratias ago, Domine!”

Bef.: De bírja-e hordozni ezt az ember? Igen! Ha így imádkozik: „Szabadíts meg ezúttal is, Uram, ments meg engem irgalmadban” (Zsolt. 6,5). – Ekkor feltáruul az ég, és erőt közöl az égi Atya. És az eredmény? „... eléje siettél boldogító áldással, fejére drágaköböl koronát helyeztél” (Zsolt. 20,4).

*

III. beszédlánc címe: Az emberek szembeszállása

Ez a beszédlánc a **góg** problémáját akarná fejtegetni. Az emberi szellem megismerő és kutató ereje felsőbbségünk jele. De a felsőbbség **mindenek-felettsége** – a bűnös gögösség nyomán – az Istennel való szembeszállás gyökérzete. A kérdés pedig azért tárgyalható itt, mert élénk mered ilyen formában: miért tagadja ki Isten követeit az ember? A beszédlánc fő kérdése: végül is mit ér ez a harc? Végül is ki a győztes: ember-e, vagy az Isten?

1. beszéd: Az ember szellemiségének vonala

(Erkölcsi beszéd: Az emberi szellem útja)

Bev.: Isten az adományozó – a teremtés tényével. Az emberi kérdésünk ez: mit adott Ő nekünk?

1. A mélyre hatolás lendületét.

Bev.: Mi ez tárgyilag és mi ez belső ütemileg? – Az Írás így határozza meg: „... uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszómászon, mely mozog a földön” (1Móz. 1,26). – Részleteiben ez a felelet:

a) Értelem fényét kapjuk. Ez tárgyi kincs.

b) Az értelem megismerő uralomra törés. Ez végzi az egész emberiség kultúr törtetését.

2. De egyúttal az égbe jutás törtetését.

Akarta-e az Úr, hogy a földre szegődjünk?

a) Egek felé lendít. – Nem mint a gögös angyalok... Sem mint a gögös Ádámok („Übermensch”).

b) De ne gögös egyenlőséget keress az Istennél, hanem szerető fiúságot várj az égi Atyától. Ezt dicsoítói az apostol is mondván: „... ha pedig fiai, akkor örökösei is; örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,17).

Bef.: Megismerés a célunk, és így hódolat az egész kötelességünk.

2. beszéd: A tiszta szellemek sorsa

(Dogmatikus beszéd: Az angyalok élete)

Bev.: Az angyalok életét az isteni kinyilatkoztatás közli. – Mik ők, és mi lett a sorsuk?

1. Tisztább szellemmel láttak és éltek.

Hasonlatosságuk nagyobb és tökéletesebb. Persze ezt a kinyilatkoztatás közli. Mégis – egy részük elveszett.

a) Mit tanít az Egyház? A gögös „Istenhez törés” – Isten büntetését vonta maga után.

b) És mit szól hozzá az emberi értelem? Alázattal meghajlik, mert az isteni Fenség elleni lázadás magával hozza a szigorú büntetést.

2. De a gög hatalmával tagadásba ragadtattak.

A gögös önmagát nagyítja és a szembenálló Hatalmast kisebbíti.

a) A gondolata ez: ecce ego et ecce alius nemo.

b) A büntetése is ez: „Aki fölmagasztalja magát, azt megalázzák” (Mt 23,12). Az igazság ez: a való arány megőrzése – az életboldogság alapfeltétele.

Bef.: Még az angyalnépet is elcsábította a gög, de még ezt is megbüntette az isteni erő. „Hiszen a vétkes angyaloknak sem kegyelmezett Isten, hanem sötét alvilági mélységekbe taszította őket, hogy örízetben maradjanak az ítéletig” (2Pét. 2,4).

3. beszéd: Az élő emberpár sorsa

(Biblikus beszéd: Ádám és Éva)

Bev.: Olvasom az Írás első lapjait és a nagy világmindenségnél nagyobb értéknek találok az embert. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfúnak és aszszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). –Mit is kaptak az első emberek a Teremtőtől?

1. Szellemi erőket vettek.

- a) Értelem.
- b) Akarat.
- c) Halhatatlanság. De mindezek alapja: a föld és értékei.

2. Próba alá vétettek.

De ez a kincs – próba alá vétetett. – Mi a próba? Az engedelmes alázat. „A paradicsom minden fájáról ehető, de a jó és a gonosz tudásnak fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16).

3. A próbában öngöggel elestek.

Itt is az „élő tanítás” irányít. Természetesen az Írásra támaszkodva és az egész ószövetségi tanítást értelmezve. Isten ítélete így szól: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földre, amelyből vétetél, mert por vagy és vissza kell térned a porba” (1Móz. 3,19).

Bef.: És a befejezés? Új életet kezd az első ember, amelynek útja: a paradicsom-keresés; a lényege: a szenvedés.

4. beszéd: Babel népének sorsa

(Erkölcsei beszéd: A gögös ember hangja)

Bev.: Babel történetét olvasd el ember, és benne saját életed képét is láthatod (1Móz. 11,1-10). – Merre tör a hatalomra vágó ember?

1. Hogy uralkodók legyünk.

Mindenkiben él ez a hang.

- a) Van ebben nemes is. Ez az egyéniség ereje, amely birtokba akarja venni a földet.
- b) De van ebben nemtelen. Az a törekvés, amely a mások kárán akarja kisajátítani a földet. Még Istentől is el akarná ragadni.

2. Hogy mi is uralkodók legyünk.

Ez már alanyi rész.

- a) Magamban is észlelem ezt a vágyat.
- b) De magamban is fékezem ezt a túlzott áhítozást és törekvést.

Bef.: Ezért nem kell az isteni követ, aki alázatosságra tanít. A gögös ember – isszautasít minden csendesítő hangot...

5. beszéd: Az én sorsom

(Erkölcsei beszéd: Az én életem útja)

Bev.: Magam élete is része az egész emberiség történetének, de saját érdekemet tekintve engem ez érdekel legjobban. – Milyen tehát az én életem?

1. Fényben akarok járni.

Természetes és szent vágy, mert a világ fényessége vagyok.

- a) Már itt a földön. „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14).
- b) És leszek az égben.

2. Naggyá akarok lenni.

Természetes, mert a fejlődés sodrába állított az Isten.

- a) De nem elégszem meg az anyagi fejlődéssel.
- b) Igénylem a szellemi tökéletesedést is.

3. De Istennel ne akarj szembeszállni! Természetes, mert a **függés** érzése szabályozza és köti életemet. Istentől jöttem és így Vele élek.

Bef.: Az én sorsom törtétni az örök Hóreb hegyre!

6. beszéd: Az isteni hatalom érvénye

(Dogmatikus beszéd: Az Isten minden)

Bev.: Az Isten beszélő, irányító, élő Személy! – Milyen módon jelentkezik?

1. Hangzó szó a törvénye.

a) Követe a természet, amely irányítja az embert. „Amikor a pogány a törvény hiányában a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye” (Róm. 2,14). – Továbbá a próféták, akik tanítják az embert.

b) Egyszülöttje... Mindenekfeletti Követ, aki mindent közöl. „...e végső korszakban Fia által szól hozzánk...” (Zsid. 1,2).

c) De követ az apostoli Egyház, amely mindent élénk adva tanít. Ennek Feje Maga a Mester. Ennek tanítása a Mester tanítása. „Aki titeket hallgat, engem hallgat, aki pedig engem megvet, azt veti meg, aki küldött engem” (Lk 10,16).

2. És végérvénye a szavának zengése.

A felcsendülésben ma ilyenek hangzik:

a) Lágyan indít – a lélekben. „Mert a parancs szövétnek, a tanítás világosság, s a fegyelem feddése az életre vezető út” (Péld. 6,23).

b) Parancsában cseng a törvénye.

c) Büntetéssel fenyeget az ellenállásban. „Ha meg nem tértek, éppen úgy elvesztek mindnyájan” (Lk 13,5).

b) Pozitíven érvényesül az örök életben. „Azután így szól a balján állókhoz: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41)... De: „Azután így szól a király a jobbán állókhoz: Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34).

Bef.: Ne is nehezményezd ezt ember! Jóra terem, jóra segít, istenivé alakít az Isten. És ha te nem akarsz?... Kinek az ereje a döntő? Az Istené! – Hív az Atya, de ítél az ég és föld Ura.

* * *

B/rész – c/csoportja: Szentlecke szövegéhez írt beszédek

Szent István vértanú ünnepén a Szentlecke szövege a vértanú hősi halálát közli. – Így szól: „Istvánt kegyelem és erő töltötte el, és nagy csodajeleket művelt a nép között. Néhányan fölléptek ugyan a libertinusok, a cireneiek, az alexandriaiak meg a Ciliciából és Ázsiából valók zsinagógájából, és vitatkozni kezdtek Istvánnal, de olyan bölcsen beszélt, a Lélek által, hogy nem tudtak ellenállni neki. Erre felbujtattak néhány embert, akik ezt állították: „Hallottuk, amint káromló szavakat mondott Mózes és Isten ellen...” Amikor ezt meghallották, szívüket előntötte a méreg, és fogukat vicsorították feléje. Ő azonban Szentlélekkel eltelve föltekintett az égre és, megpillantva az Isten dicsőségét és Jézust, amint Isten jobbán áll, fölkiáltott: „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” Erre azok nagy hangon fölkiáltottak és befogták fülüket. Azután egy emberként rárontottak s a városon kívül vonszolva megkövezték. A tanúk pedig ruhájukat egy Saul nevű ifjú lábához rakták le. Amikor megkezdtek István megkövezését, az így imádkozott: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet!” Mikor pedig térdre rogyott, fönnhangon kiáltotta: „Uram, ne ródd föl nekik ezt a bünt!” Alighogy ezt mondta, kilehelte lelkét” (Ap.Csel. 6,8-10 és 7,54-59).

Tulajdonképpen történelmi megállapítás, és így a szónok ezt a területet is igen szépen értékesítheti. – Mi inkább a vértanúság alapjait, hősi értékét és Isten előtti kiemelkedését próbáljuk megközelíteni és megrajzolni. – Bár a beszédvázlatok utolsó négyes láncolata egységet mutat, mégis egyenként szétválasztva is elmondhatók. – Lássuk az egészet egyenként.

Különálló beszédek

1. beszéd: Az élet hősei

(Erkölcsi beszéd: A hősiesség lelke)

Bev.: Amikor a hősokról gondolkozunk, akkor igen gyakran a harcmezők kardos népe jár az eszünkben. Pedig tudós, művész vagy az élet hősei is népesítik a világot. – És Isten hősei? Az áldozatos Isten szolgálói nem hősei-e az életnek? Ezeket az jellemzi: közvetlen észlelhető, hogy velük az Isten. – Miben tapasztalhatjuk ezt az égi kegyet?

1. Csodatevő a térítésben.

Ez az Úr igéjének a sikerében jelentkezik. A szavuk emberi, de a hatásuk isteni.

a) Erről a mai nap „Isten hősről” szólva ezt olvassuk az Írásban: „Istvánt kegyelem és erő töltötte el, és nagy csodajeleket művelt a nép között” (Ap.Csel. 6,8). Jelentése: Isten külön áldása.

b) Többi szent társáról is így emlékezik a szent hagyomány: az apostolokkal kezdi és a mai napig élő szenteknek hirdeti őket az Egyház. A szentek sorrendjét is a Szent Szűz, az apostolok halála után a vértanúk kezdik. – Az életáldozatban is velük az erőt adó Isten.

c) Csodák kísérnek-e? Nem kell nagy dolgokra gondolni. Sok „véletlen” az Isten műve. Figyeld csak életedet és érezni fogod.

2. Csodatevő – az Isten kegyelmével.

Ezt tudta István diakónus és ezért volt erős a halálgyötrelemben is.

a) Vette az Isten kegyelmét. Életében és tevékenységében. „Erre a főtanács valamennyi tagja mind őt figyelte, s olyannak látták arcát, mint egy angyalét...” (Ap.Csel. 6,15). Küzdelmeiben. „Azután egy emberként rárohantak s a városon kívül vonszolva megkövezték...” (Ap.Csel. 7,58). Halálpercében. „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll! (Ap.Csel. 7,56).

3. De szórta is az Úr kegyét.

a) A népek tanításában. „Csakhogy a Magasságbeli nem lakik emberi munkával emelt épületben, miként a próféta mondja...” (Ap.Csel. 7,48).

b) A vezetőknek vitázásban. „...de olyan bölcsen beszélt a Lélek által, hogy nem tudtak ellenállni neki” (Ap.Csel. 6,9).

c) A szegényeknek – diakónátus szolgálatban (kenyeret ad a szegényeknek és segítséget az elesetteknek).

d) Szentleket a hívőknek. Benne a Lélek lakott, belőle a Lélek áradozott.

Bef.: Íme a hős! Isten hőse! És ha magunkat vizsgáljuk ezeken a pontokon? Vajon velünk van-e az Isten? Diakónusunk példánk lehet a hűségben, és követő társai lehetünk – az áldozatkészségben.

2. beszéd: A „múlt” kemény frontja

(Pedagógiai beszéd: A megkövesedett élet feltörése)

Bev.: Az események temetője a múlt. De nem elmúló, hanem élő, feltámadó temető! (Ibsen sokszor beszél róla; Freud is...). De a múlt lehet olyan kövesedő hordalék is, amely gáttá keményedik és az élet eleven, sodró áramlatát akadályozza. – Mire kell ügyelnünk nevelő munkánkban?

1. Megkövesedett keretek sokszor ellenállnak.

Emberek lelke felé fordulok és kérdem, hogyan kell megporhanyósítanom a lelküket? – Fel kell vetnem: mik kövesednek keményre?

a) Elvi álláspontok.

b) Rossz szokások.

c) Rabbi tételek.

2. De mit tesz ennek leküzdésére a vértanú?

a) Lelki újjászületésben maga is kemény.

b) Krisztus tanítása – a zsinagóga megtagadása.

c) Harcod modora – törhetetlen. Nem baj a harc, ha a múlt idejét múlt kemény frontja ellen indul. A kemény ember a lélek hordalékát keményen tör. „...vitatkozni kezdtek Istvánnal, de olyan bölcsen beszélt a Lélek által, hogy nem tudtak ellenállni neki” (Ap.Csel. 6,10). – A zsidóság várta, és Isten előkészítette a Messiást! De a megérkezés elé nem meredhetett a régi felfogás. „Király lesz Izrael felszabadítója, a „világ Ura” lesz.

3. Isten erői mindent meggyőznek.

Az igazi Krisztus harcos erőinek teljét latba vetve harcának diadalát Istentől várja és kapja.

a) Még ha fennállnak is a falak, akkor is győz az Isten. Pl. Jerikó falai – a múlt beszéde... Ne felejtsetd: Krisztus halála valóban isteni megváltás, győzelmének dicsőséges folytatása a feltámadás, a mi életünk reménye és boldogsága (pl. a zsidó hagyományok összeomlása, szt. Péter látomása, a leereszkedő lepel...).

b) Csak helyt álljon az ember. Tradicionális felfogás ellen harcol István. Új, isteni élet diadaláért küzd a diakónus.

c) Mit tegyünk – nyomdokait követve? Életünkben mellé állunk. Saját életünkben harcot vívha-

tunk. Isten ügyéért győzedelmeskedhetünk.

Bef.: Ne engedje elnyomni a fesledező jövőt a múlt göröngye, vagy hordaléka. A múlt a jövőért van! Mi a jövőért éljünk!

3. beszéd: A szeretet paroxizmusa

(Erkölcsei beszéd: Szeretetre szeretetet)

Bev.: Ma lelket melengető himnuszt várnók, és helyette véráldozatról szól az Evangélium. – Mi ennek a magyarázata?

1. Az isteni szeretet leereszkedése a Karácsony éjszaka.

A kis Jézus áll az élet központjában, ahonnt irányítja az ember életét.

a) Ő az Isten legnagyobb szeretet-ajándéka. Isten mindenkit szeretetre teremtett. Anyagot, állatot, embert. Jézus fokozta úgy, hogy a megtestesülés kincsét hozta a föld emberének. „Az Ige testté lett és közöttünk lakott” (Jn 1,14).

b) Szerzendő kincs – a szeretet gyakorlása. Emberben – önmagával szemben. Emberben fokozódik – embertársával szemben. Emberben tovább fokozódik – Istennel szemben. És ez a legtokéletesebb! De a legérthetőbb is! Hozzánk száll az Isten, tehát az Istenhez kell emelkednünk. – Mi a lélek Istenhez ragadó szárnya? A szeretet.

2. Az emberi szeretet tetőpontjának kérdése – az életáldozat fensége.

a) Kicsoda a szeretet embere? Aki mindent áldoz. Ez az adakozó és szóró. Földieket, lelkieket, szellemieket.

b) Kicsoda a szeretet csodája? Aki Istenért életét áldozza. Akinek ez az imádsága; amikor rátörve megkövezik: „Uram Jézus, vedd magadhoz lelkemet” (Ap.Csel. 7,59). Aki üldözőit is szeretve ezt a fohászt küldi az ég Urához: „Uram, ne ródd fel nekik ezt a bűnt!” (Ap.Csel. 7,60).

c) És mi az áldozat eredménye? A kövek zúzzák a testet, de örök otthont nyitnak a léleknek. Erről szól már a halódó vértanú is boldogan mondván: „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56).

Bef.: Olyan indító erő a Szeretet (Aki!), hogy az emberi lelkekben is megszületik. – Az Isten szeretet (1Ján. 4,8). – De kik találják meg? Azok, akiknek lelkéből kicsendül az ének: „Áldott, ki az Úr nevében jön!” (Mt 21,9). De itt mindenkire, még az üldözőre is kell gondolni. Isten követe az Istenhez segíti az áldozatos befogadót. – Lám! Mindenki megnyeri a kegyet, csak szorgalmazzatok a szeretetet!

4. beszéd: Az Úr szolgálóinak csodalátása

(Erkölcsei beszéd: A lélek szemei)

Bev.: Az első diakónusnak, Istvánnak képe rajzolódik elénk, ha a szentmise felajánlásának szövegét olvassuk. – Látom a szent író nyomán az áldozatos hűséget, de látom azt a csodát is, amellyel az eget felé feszül a lelke és Atyánkhoz kívánczik a szelleme. – Hogyan tárul ég felé az első vértanú?

1. Egek felé tárul imádkozó lelke.

Aki az egész életén át Krisztust kereste és látta, annak szemeit már nem tudja elhomályosítani a földi élet szenvedést hozó tragédiája.

a) Minden szenvedésben és szenvedési eszközben a Mesterhez közelebb hozó „követet” lát (Lásd: Antiochiai szt. Ignác, aki az oroszlánokban „hazakisérő barátait” szereti, és „megmentői tervében” el-lenséget sejt).

b) Minden fényvetésben eget szépségét szemléli. Az Írás maga mondja: „Bizony látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbán áll!” (Ap.Csel. 7,56). A lélek pedig a legmélyén lakó képeket, kegyelmi elgondolások valóságos alakjait szemléli. Ehhez járul – az isteni megvilágítás is.

2. Istenatyánkhoz röppen boldoggá alakult lelke.

Ez az út minden ember közös útja. Aki született, az meg is fog halni és így Isten előtt is meg fog jelenni. – De kinek halála boldogsággal teljes?

a) Mindenkié – hazatérés. Ebben szt. István halála is mindenkivel közös.

b) De a boldogoké – az isteni együttélés.

c) Ámde a térdrehullás és az üldözőkért való imádkozás már olyan szeretettel telített lélek hazaröppenése, amelyet ölelő karral vár az égi Atya szeretete.

Bef.: Lássuk meg már most azt a jövőt, hogy ennek szeretetében peregjen a jelen.

* *

Beszédláncok**I. beszédlánc címe: „A viták sorsa”**

Ez a beszédlánc arról akar szólni: mi vigye előbbre az Isten ügyét?

1. beszéd: *Ellentétek feszülnek*

1. Ellentétek feszülése fokozza az életet.
2. De az elmélkedés törli le a túlzott ellentéteket.

2. beszéd: *Izgalmas érvek hangzanak*

1. Az ellenérvek és érvek harca izzít.
2. A belső elhiggadás megértéshez segít.

3. beszéd: *Vádak, gyalázkodások röppennek*

1. A személyes támadás gyengesége.
2. A gyalázkodó vádaskodás – hamisság.

4. beszéd: *Halálos ítéletek fogantatnak*

1. A viták harca – igaz életet akar.
2. A túlfűtött vita – élet ellen fordul.

*

II. beszédlánc címe: Az „ítélet” nyomán

Ez a beszédlánc arról szóljon, milyen eljárást kövessen az elítélt igaz.

1. beszéd: *Érzi a Szentlélek birtoklását*

1. Küzdelmekben világosító kegyet adott a Szentlélek.
2. Halál közeledtében ereje lett a Szentlélek.

2. beszéd: *Ég felé fordítja tekintetét*

1. Az Úr harcosának kevés volt a föld.
2. Az élet kapuja előtt egyetlen igénye az ég.

3. beszéd: *Istent látja a megnyíló égbolton át*

1. Elhomályosodnak a földi szemek.
2. Fénybe lobbannak a lélek szemei.

4. beszéd: *Erőt kap a hazavágyó igaz ember*

1. Látás kegye – erőforrás.
2. Örök otthon képe – örömök forrása.

*

III. beszédlánc címe: „Noli turbare circulus nos”

Ez a beszédlánc állítja szembe a zsinagógát és a lelket szolgáló krisztusi tant.

1. beszéd: *A zsinagóga tana – István tanítása...*

1. Jönni fog – a világi Messiás.
2. Ti megöltétek a lélek Megváltóját.

2. beszéd: *A városon kívül vetendő*

1. Zavarja életkörömet.
2. Hagyja el otthonomat.

3. beszéd: *Köveket reá!*

1. Törni akarta az Úr útja körül.
2. Reázúdulnak az út kövei.

4. beszéd: *Megnyílt az ég...*

1. A térdrehulló az eget látja.
2. A megnyílt ég őt hazavárja.

*

IV. beszédlánc címe: A bűn néma tanúja

Ez a beszédlánc vizsgálja Saul életét és vezesse le, hogy az Úr ellenségéből is lehet Krisztus „választott edénye”.

1. beszéd: *Saul a ruhákat őrzi*

1. Még csak kísérte a gonoszokat.
2. De fejlődésnek indult a gyűlölete.

2. beszéd: *Saul a Damaszkusz felé menő...*

1. Üldözni Krisztus népét – ez a célja.
2. Ítélet elé állítani az Úr szolgálait – ez a boldogsága.

3. beszéd: *Az Úrral találkozó*

1. Szembefordulás az Úrral?
2. Íme, találkozás az Úrral!

4. beszéd: *Saulus – Paulus*

1. Tanúja – a gonoszságnak.
2. Tanúbizonysága – az örök Igazságnak.

* * *